

Dalslands
Sparbank

Årsredovisning 2016

Sparbanksstämman äger rum fredagen den 21 april 2017, kl. 18.00
i SparbankSalongen, Kulturbruket på Dal, Mellerud

Innehåll

Redovisning för verksamhetsåret 2016	1
Fem år i sammandrag	3
Förslag till disposition av bankens vinst	4
Resultaträkning	5
Balansräkning	6
Rapport över förändringar i eget kapital	7
Kassaflödesanalys	8
Uppgifter om sparbanken (not 1)	9
Väsentliga redovisningsprinciper (not 2)	9
Finansiella risker (not 3)	17
Noter till resultaträkningen	23
Noter till balansräkningen	26
Noter till poster inom linjen	29
Finansiella tillgångar och skulder	30
Kassaflödesanalys (not 35)	32
Kapitaltäckning (not 38)	32
Styrelsens försäkran och Årsredovisningens påtecknande	34
Revisionsberättelse	35
Företagsstyrning	38
Utgående mandatperioder	39
Huvudmän, förteckning	39
Styrelseledamöter och revisorer	40

Redovisning för verksamhetsåret 2016

Styrelsen för Dalslands Sparbank får härmed avge årsredovisning för Sparbankens verksamhet 2016, bankens 146:e verksamhetsår

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Dalslands Sparbanks verksamhetsområde omfattar Melleruds kommun, Färgelanda kommun, Dals-Eds kommun samt Bengtsfors kommun. Bankens inriktning är främst in- och utlåning till privatpersoner, mindre och medelstora företag, lantbruk, kommuner och kommunala bolag.

Sparbankens utveckling

Balansomslutning

Sparbankens balansomslutning vid 2016 års slut uppgick till 5 122 720 tkr (4 882 960 tkr), vilket är en ökning från årsbokslutet för år 2015 med 5 %.

Inlåning

Inlåning från allmänheten uppgick vid 2016 års utgång till 4 603 229 tkr (4 398 843 tkr), vilket innebär en ökning med 5 % under året.

Utlåning

Sparbankens totala utlåning till allmänheten uppgick vid 2016 års utgång till 3 177 623 tkr (3 077 181 tkr), och ökade således under året med 3 %.

Ovanstående utlåning avser bruttoulåning före reserveringar för kreditförluster med 3 558 tkr (8 470 tkr).

Sparbankens utlåningsstock i Swedbank Hypotek AB uppgår till 2 508 042 tkr (2 314 650 tkr), vilket innebär en ökning med 8 % under år 2016.

Kreditförluster

Kreditförlusterna för år 2016 uppgick till 3 295 tkr (7 024 tkr) vilket utgör 0,11 % (0,24 %) av bankens ingående balans för utlåning till allmänheten.

Sparbankens resultat

Sparbanken visar ett positivt resultat för år 2016 om 37 656 tkr (29 075 tkr). Resultatet är bättre än vad banken väntat sig inför året 2016. Orsaken är främst att provisionsintäkterna blivit högre än väntat till följd av bättre marginal än väntat på förmedlade bolån. Därutöver har banken avyttrat en obligation med vinst, vilket visas under Nettoresultat av finansiella trasaktioner. Kostnaderna har överensstämmt med förväntningarna inför året så med ett undantag, IT-kostnaderna som blivit ungefär 10 % högre än väntat. Resultatet i övrigt följer i stora drag den prognos som bankens styrelse tog fram inför verksamhetsåret 2016.

Kreditförlusterna för år 2016 är i linje med vad banken förväntat sig, och är på en nivå som ungefärligen överensstämmer med vad banken väntar sig under ett normalår. Banken fortsätter sitt arbete med att minska förlustrisken i bankens samlade tillgångar, vilket bl.a. syns på den totala summan av osäkra fordringar som är påtagligt lägre under åren 2014 till 2016 än vad som var fallet tidigare.

Sparbankens organisation

Sparbanker har inga ägare, istället har sparbanker ett antal huvudmän. Dessa tillsätts till hälften genom kommunerna inom bankens verksamhetsområde, och till hälften av den aktuella huvudmannakåren. Huvudmännen är den enhet som formellt har ägarens roll. Bland de viktigare uppgifterna ingår att tillsätta bankens styrelse och att disponera vinsten. Huvudmännen utövar även tillsyn över bankens verksamhet genom att tillsätta revisor i sparbanken och genom att bevilja styrelsen ansvarsfrihet på årsstämman, såvida inga hinder föreligger.

Huvudmännens rättigheter och skyldigheter är till stor del reglerade genom Sparbankslagen (1987:619). Här stadgas t.ex. att huvudmännen ska agera i insättarnas intresse, samt vem som får erhålla uppdrag som huvudman. Lagen medger en viss möjlighet till anpassning efter önskemål i individuell sparbank genom att reglementet tillmäts stor vikt. Enligt sparbankslagen utgör reglementet en ovillkorlig förutsättning för oktroj som initialt stadfästes av regeringen, eller efter dennas bemyndigande, av Finansinspektionen. Senare ändringar i reglementet underkastats samma procedur.

Av Sparbankslagen (1987:619) framgår också målet med sparbankernas verksamhet. I 1 kap 1 § står "...En sparbank har till ändamål att, utan rätt för dess stiftare eller andra att få del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen, främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet i enlighet med de bestämmelser som meddelas i denna lag och bankrörelselagen. En sparbanks rörelse ska avse främst ett visst verksamhetsområde."

Viktiga händelser

Nya regelverk

Under 2016 har banken fortsatt att tvingas implementera en rad nya regelverk, som binder relativt mycket resurser. Den största nya regleringen som banken arbetat med under året är det s.k. bolånedirektivet som avser att stärka kundens position vid bolåneaffärer.

Under kommande år kommer banken att fortsätta anpassningen till nya regelverk. Bland de mer omfattande förändringarna finns MiFID II (Direktivet om marknaden för finansiella instrument). Direktivet avser att stärka konsumentskyddet och öka konkurrensen avseende bl.a. finansiellt sparande och finansiell rådgivning. Därutöver kommer banken att anpassa sig till IFRS 9 Finansiella instrument som kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Den nya standarden innebär nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. Såvitt avser den framåtblickande nedskrivningsmodellen så utgår banken ifrån att bytet av redovisningsprincip får följderna att bankens eget kapital sjunker marginellt, dock betydligt mindre än den prognosticerade årsvinsten för året 2016.

Information om risker och osäkerhet

Sparbanken är i sin verksamhet utsatt för flera olika risker och osäkerhetsfaktorer. De viktigaste bland dessa är kopplade till sparbankens verksamhetsområde. Till följd av att banken verkar inom ett avgränsat område, är bankens ställning starkt påverkad av utvecklingen för området och för de branscher som är särskilt framträdande här. Bankens styrelse följer och beaktar sådana faktorer särskilt, bl.a. i samband med den riskhantering som företas kontinuerligt (se vidare not 3).

Användning av finansiella instrument

Dalslands Sparbank använder finansiella instrument i huvudsak för att placera bankens överlikviditet. Banken investerar närmast uteslutande i räntebärande värdepapper och då huvudsakligen i instrument med mycket god kreditvärdighet. Banken har även emitterat finansiella instrument i form av förlagslån för att öka bankens kapitalbas. Detta gjordes i samband med att banken förvärvade tre kontor av Swedbank år 2009.

Information om icke-finansiella resultatindikatorer

Sparbanken strävar efter att i alla avseenden uppfattas som en pålitlig och etiskt framsynt aktör, som bidrar till att upprätthålla och förstärka allmänhetens och andra intressenters förtroende för den finansiella sektorn i allmänhet och för Dalslands Sparbank i synnerhet. Detta innebär att bankens styrelse i de policys som utfärdats för verksamheten givit tydliga regler med avseende på bl.a. diskriminering, arbetsmiljö, jämställdhet och agerande mot kunder och andra intressenter. Sparbankens styrelse utvärderar kontinuerligt banken, bl.a. genom den interna rutinen för klagomål och genom periodiska anonyma utvärderingar av sparbanken som arbetsgivare bland personal.

För att säkerställa att banken upprätthåller och förstärker sitt goda anseende så görs kontinuerliga kompetenshöjande åtgärder bland personal och styrelse. Banken samarbetar främst med Swedsec, till vilket banken är anslutet och med Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet där banken tillsammans med andra sparbanker är partners. Vidare beaktar banken alltid miljö- och hållbarhetsfrågor, t.ex. genom att frågan alltid diskuteras i samband med kreditgivning till företag.

Förväntad framtida utveckling

Affärsvolymen i Sparbanken har ökat under 2016, vilket visar på kundernas starka förtroende för Sparbanken som finansiell aktör. Volymerna bedöms fortsätta öka under 2017 till följd av det starka varumärket och den kompetenta personal som Sparbanken har.

Marginalerna mellan in- och utlåning föll under året 2016 och har fortsatt att falla i början av år 2017. Sparbanken bedömer att marginalerna kommer att fortsätta sjunka från den nivå där marginalen befinner sig vid ingången av 2017. Sammantaget beräknas volymökningen i kombination med en viss marginalminskning innebära att intäkterna år 2017 kommer att vara något lägre än intäkterna år 2016. Avkastningen på bankens överlikviditet bedöms dock inte bli sämre under kommande år. Banken bedömer att de relativt höga provisionsintäkterna kommer att bestå, delvis till följd av ökade volymer. Sammanfattningsvis kommer banken sannolikt att minska de totala intäkterna något vid en jämförelse mellan år 2017 och år 2016.

Kostnaderna i banken beräknas vara relativt oförändrade, förutom såvitt avser IT-kostnader som bedöms öka med ytterligare 10 %. Detta innebär att bankens totala kostnader exklusive kreditförluster bedöms öka något år 2017 jämfört med år 2016.

De indikationer på kvaliteten i bankens kreditportfölj som styrelsen har tyder inte på några större kreditförluster under 2016, främst eftersom Sparbanken har betryggande säkerheter för den övervägande delen av utlåningen. Osäkerheten kring kommande efterfrågan på produkter och tjänster samt den därtill kopplade efterfrågan på arbetskraft är dock fortfarande relativt stor. Det kan därför inte uteslutas att Sparbanken drabbas av ett mindre antal förluster under år 2017.

Sammanfattningsvis förväntar sig banken, mot bakgrund av ovanstående, ett positivt resultat för det kommande året som är något lägre än utfallet för år 2016.

Fem år i sammandrag	2016	2015	2014	2013	2012
Nyckeltal					
Volym					
Affärsvolym ultimo, mkr (Av sparbanken förvaltade och förmedlade kundvolymen)	14 012	13 156	12 274	11 628	10 805
förändring under året, %	6,5	7,2	5,6	7,6	7,2
Kapital					
Soliditet					
Beskattat eget kapital + egenkapitalandel av obeskattade reserver i % av balansomslutning	8,9	8,5	8,8	8,5	8,2
Summa riskvägt exponeringsbelopp	2 714 308	2 755 328	2 758 045	2 872 764	2 652 525
Kärnprimärkapitalrelation (ej år 4-5)					
Kärnprimärkapital i % av riskexponeringsbelopp	16,76	15,07	13,99		
Total kapitalrelation					
Totalt kapital i % av riskexponeringsbelopp	17,43	16,05	15,29	13,90	13,42
Resultat					
Placeringsmarginal					
Räntenetto i % av MO	1,4	1,6	1,9	2,0	2,3
Rörelseintäkter/affärsvolym					
Räntenetto + rörelseintäkter i % av genomsnittlig affärsvolym	0,9	0,9	1,1	1,1	1,2
Rörelseresultat/affärsvolym					
Rörelseresultat i % av genomsnittlig affärsvolym	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2
Avkastning på totala tillgångar					
Årets nettoresultat i % av genomsnittlig balansomslutning	0,7	0,6	1,0	0,4	0,3
Räntabilitet på eget kapital					
Rörelseresultat efter schablonskatt i % av genomsnittligt eget kapital	8,8	7,3	10,9	3,9	5,0
K/I-tal före kreditförluster					
Summa kostnader exkl kreditförluster och värdeförändringar på övertagen egendom i relation till räntenetto + rörelseintäkter	0,57	0,61	0,56	0,79	0,74
K/I-tal efter kreditförluster					
Summa kostnader inkl kreditförluster och värdeförändringar på övertagen egendom i relation till räntenetto + rörelseintäkter	0,60	0,67	0,61	0,85	0,82
Osäkra fordringar och kreditförluster					
Reserveringsgrad för osäkra fordringar					
Nedskrivning för sannolika förluster i % av osäkra fordringar brutto	37	52	34	30	29
Andel osäkra fordringar					
Osäkra fordringar netto i % av total utlåning till allmänheten och kreditinstitut (exkl banker)	0,2	0,3	0,4	1,3	1,5
Kreditförlustnivå					
Kreditförluster i % av ingående balans för utlåning till allmänheten, kreditinstitut (exkl banker) samt leasingobjekt, övertagen egendom och kreditgarantier	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4
Övriga uppgifter					
Medelantal anställda	49	49	47	51	50
Antal kontor	6	6	6	6	7

Resultat- och balansräkning	2016	2015	2014	2013	2012
Resultaträkning					
Räntenetto	71 645	74 744	83 715	82 399	88 683
Provisioner, netto	45 839	39 830	35 334	31 470	30 040
Nettoresultat av finansiella transaktioner	4 858	660	16 085	2 277	3 840
Övriga intäkter	546	684	1 811	1 915	1 172
Summa intäkter	122 888	115 918	136 945	118 061	123 735
Allmänna administrationskostnader	-64 346	-64 972	-60 176	-62 588	-60 345
Övriga rörelsekostnader	-5 898	-6 239	-16 323	-30 232	-30 629
Kreditförluster	-3 295	-7 024	-7 637	-7 545	-10 159
Summa kostnader	-73 539	-78 235	-84 136	-100 365	-101 133
Rörelseresultat	49 349	37 683	52 809	17 696	22 602
Bokslutsdispositioner	–	–	–	5 350	-5 350
Skatter	-11 693	-8 608	-8 868	-4 903	-4 716
Årets resultat	37 656	29 075	43 941	18 143	12 536
Balansräkning					
Kassa	6 779	5 918	5 760	7 844	24 219
Utlåning till kreditinstitut	377 575	681 716	370 506	370 278	502 055
Utlåning till allmänheten	3 174 065	3 068 711	2 883 595	2 888 190	2 652 439
Räntebärande värdepapper	1 264 148	1 073 467	1 147 274	938 481	760 261
Aktier och andelar	6 841	12 391	12 715	31 458	26 206
Immateriella anläggningstillgångar	–	–	–	9 256	31 470
Materiella tillgångar	21 090	21 781	22 983	21 182	21 414
Övriga tillgångar	272 222	18 976	19 711	20 975	20 977
Summa tillgångar	5 122 720	4 882 960	4 462 544	4 287 664	4 039 041
Skulder till kreditinstitut	4	3	4	2	900
Inlåning från allmänheten	4 603 229	4 398 842	3 994 963	3 848 785	3 611 228
Övriga skulder	17 816	21 894	26 695	27 161	29 480
Efterställda skulder	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Avsättningar för pensioner m m	889	973	2 323	2 159	8 096
Summa skulder och avsättningar	4 666 938	4 466 712	4 068 985	3 923 107	3 694 704
Obeskattade reserver	–	–	–	–	5 350
Eget kapital	455 782	416 248	393 559	364 557	338 987
Summa skulder, avsättningar och eget kapital	5 122 720	4 882 960	4 462 544	4 287 664	4 039 041

Förslag till disposition beträffande bankens vinst

Årets resultat enligt balansräkningen utgör, tkr	37 656
Styrelsen föreslår att detta belopp disponeras enligt följande:	
Anslag till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål	800
Överföring till reservfonden	36 856

Gällande regelverk för kapitaltäckning och stora exponeringar innebär att sparbanken vid varje tidpunkt skall ha en kapitalbas som motsvarar minst summan av kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker och dessutom beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten i enlighet med sparbankens interna kapitalutvärderingspolicy. Sparbankens kärnprimärkapitalrelation efter föreslagen vinstdisposition uppgår till 16,76% (15,07%). Kapitalbasen uppgår efter föreslagen vinstdisposition till 472 982 tkr (442 347 tkr) och slutligt minimikapitalkrav till 217 144 tkr (220 426 tkr). Specifikation av posterna framgår av not 38 Kapitaltäckning.

Sparbankens ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att sparbanken kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som lång sikt.

Styrelsens bedömning är att sparbankens egna kapital såsom det redovisas i årsredovisningen är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning och risk. Not 29 Eget kapital.

Vad beträffar sparbankens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande finansiella rapporter med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

1 januari - 31 december

<i>Tkr</i>	Not	2016	2015
Ränteintäkter		85 445	92 464
Räntekostnader		-13 800	-17 720
Räntenetto	4	71 645	74 744
Erhållna utdelningar	5	48	84
Provisionsintäkter	6	53 396	47 644
Provisionskostnader	7	-7 557	-7 814
Nettoresultat av finansiella transaktioner	8	4 858	660
Övriga rörelseintäkter	9	498	600
Summa rörelseintäkter		122 888	115 918
Allmänna administrationskostnader	10	-64 346	-64 972
Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar		-1 621	-1 999
Övriga rörelsekostnader	11	-4 277	-4 240
Summa kostnader före kreditförluster		-70 244	-71 211
Resultat före kreditförluster		52 644	44 707
Kreditförluster, netto	12	-3 295	-7 024
Rörelseresultat		49 349	37 683
Skatt	13	-11 693	-8 608
Årets resultat		37 656	29 075

Rapport över resultat och övrigt totalresultat

1 januari - 31 december

<i>Tkr</i>	2016	2015
Årets resultat	37 656	29 075
Övrigt totalresultat		
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat		
Årets förändringar i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas	3 585	-7 154
Skatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat	-806	1 568
Årets övrigt totalresultat	2 779	-5 586
Årets totalresultat	40 435	23 489

Balansräkning

<i>Tkr</i>	Not	2016-12-31	2015-12-31
Tillgångar			
Kassa		6 779	5 918
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	14	664 307	407 848
Utlåning till kreditinstitut	15	377 575	681 716
Utlåning till allmänheten	16	3 174 065	3 068 711
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17	599 841	665 619
Aktier och andelar	18	6 841	12 391
Materiella anläggningstillgångar	19		
- Inventarier		2 491	2 683
- Byggnader och mark		18 599	19 098
Övriga tillgångar	20	252 671	3 003
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	19 551	15 973
Summa tillgångar		5 122 720	4 882 960
Skulder, avsättningar och eget kapital			
Skulder till kreditinstitut	22	4	3
Inlåning från allmänheten	23	4 603 229	4 398 842
Övriga skulder	24	8 810	9 689
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	9 006	12 205
Avsättningar			
- Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	26	889	656
- Uppskjuten skatteskuld	27		317
Efterställda skulder	28	45 000	45 000
Summa skulder och avsättningar		4 666 938	4 466 712
Eget kapital	29		
Reservfond		413 966	385 792
Fond för verkligt värde		4 160	1 381
Årets resultat		37 656	29 075
Summa eget kapital		455 782	416 248
Summa skulder, avsättningar och eget kapital		5 122 720	4 882 960

Rapport över förändringar i eget kapital

<i>Tkr</i>	Reservfond	Verkligt värde reserv	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2015-01-01	342 651	6 967	43 941	393 559
Årets totalresultat				
Årets resultat			29 075	29 075
Årets övrigt totalresultat		-5 586		-5 586
Årets totalresultat		-5 586	-	23 489
Vinstdisposition	43 141	-	-43 141	-
Anslag till allmännyttiga ändamål			-800	-800
Utgående eget kapital 2015-12-31	385 792	1 381	29 075	416 248

<i>Tkr</i>	Reservfond	Verkligt värde reserv	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2016-01-01	385 792	1 381	29 075	416 248
Årets totalresultat				
Årets resultat			37 656	37 656
Årets övrigt totalresultat		2 779		2 779
Årets totalresultat		2 779	-	40 435
Vinstdisposition	28 175		-28 175	-
Anslag till allmännyttiga ändamål			-900	-900
Utgående eget kapital 2016-12-31	413 967	4 160	37 656	455 783

Reservfond

Syftet med reservfond har varit att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust.

Fond för verkligt värde

Fond för verkligt värde inkluderar den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas fram till dess tillgången bokas bort från balansräkningen.

Kassaflödesanalys (indirekt metod)

1 januari - 31 december

<i>Tkr</i>	Not	2016	2015
	35		
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat (+)		49 349	37 683
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Förändring av upplupet anskaffningsvärde under perioden, netto (-)		-1 401	-8 478
Orealiserad del av nettoresultat av finansiella transaktioner (+)		3 307	1 015
Avskrivningar (+)		1 621	1 999
Kreditförluster (+)		3 295	7 024
Övriga poster som inte ingår i kassaflödet (+)		381	3 729
Betald inkomstskatt (-)		-11 587	-8 608
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		44 965	34 364
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning av utlåning till allmänheten (-)		-100 444	-192 140
Ökning/minskning av värdepapper (+/-)		-193 988	72 792
Ökning av inlåning från allmänheten (+)		204 387	403 879
Ökning/minskning av skulder till kreditinstitut (+/-)		1	-1
Förändring av övriga tillgångar (+/-)		-253 246	735
Minskning av övriga skulder (-)		-5 308	-6 151
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-303 633	313 478
Investeringsverksamheten			
Avyttring/inlösen av finansiella tillgångar (+)		2 091	428
Investering i finansiella tillgångar (-)		-8	-941
Förvärv av materiella tillgångar (-)		-930	-797
Kassaflöde från investeringsverksamheten		1 153	-1 310
Finansieringsverksamheten			
Utbetalt anslag (-)		-800	-800
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-800	-800
Årets kassaflöde		-303 280	311 368
Likvida medel vid årets början		687 634	376 266
Likvida medel vid årets slut		384 354	687 634

<i>Tkr</i>	2016	2015
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa	6 779	5 918
Utlåning till kreditinstitut	377 575	681 716
Summa enligt balansräkningen	384 354	687 634

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Uppgifter om sparbanken

Årsredovisningen som omfattar perioden 2016-01-01 till 2016-12-31, avges per 31 december 2016 för Dalslands Sparbank med säte i Mellerud. Adressen till huvudkontoret är Köpmantorget 1, Box 33, 464 21 Mellerud.

Not 2 Väsentliga redovisningsprinciper

(a) Överensstämmelse med normgivning och lag

Sparbankens årsredovisning är upprättad enligt lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRK L) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Sparbankerna tillämpar därigenom s.k. lagbegränsad IFRS och med detta avses standarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 16/03/17.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna, om inte annat framgår.

(b) Värderingsgrunder vid upprättande av bankens finansiella rapporter

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av finansiella instrument klassificerade som finansiella tillgångar eller finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen eller som finansiella tillgångar som kan säljas.

(c) Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Sparbankens funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

(d) Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att sparbankens ledning gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av lagbegränsad IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare i not.

(e) Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Ändringar av IFRS med tillämpning från och med 1 januari 2016 har inte haft någon väsentlig effekt på sparbankens redovisning.

(f) Nya IFRS som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga fr.o.m kommande räkenskapsår och framåt planeras inte att förtidstillämpas. Nedan beskrivs de förväntade effekterna på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS väntas få på bankens finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka bankens finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering från 2018. Banken planerar inte att förtidstillämpa IFRS 9. IFRS 9 innebär förändringar av hur finansiella tillgångar klassificeras och värderas, inför en nedskrivningsmodell som baseras på förväntade kreditförluster istället för inträffade förluster och förändringar av principer för sänkingsredovisning bl a med syfte att förenkla och att öka samstämmigheten med bankens interna riskhanteringsstrategier.

Utvärderingen av effekterna på bankens redovisning när IFRS 9 börjar tillämpas pågår. Beloppsmässiga effekter har ännu inte kunnat uppskattas, utan kommer att utkristalliseras vartefter implementeringsprojektet fortlöper under 2017. De bedömningar av effekter som beskrivs i det följande baseras på den information som idag är känd eller uppskattad. Val avseende övergångsmetoder kommer att göras när analysen av IFRS 9 nått en fas som ger mer komplett underlag än för närvarande.

Bankens överskottslikviditet placeras i obligationer. Dessa redovisas i enlighet med IAS 39 som AFS tillgångar, vilket innebär att de redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat. Preliminärt bedöms att obligationerna innehas i en blandad affärsmodell baserat på klassificeringen i enlighet med IFRS 9, vilket medför att redovisningen förväntas bli oförändrad. Banken har en långsiktig investering i aktier i Swedbank AB som för närvarande klassificeras som AFS och som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat. Detta innehav kommer i enlighet med IFRS 9 att fortsätta redovisas på detta sätt. Banken har ett innehav i onoterade aktier vars verkliga värde bedöms inte kunna beräknas tillförlitligt och idag redovisas till anskaffningsvärde. Tillämpningen av IFRS 9 kommer att medföra att detta innehav ska redovisas till ett beräknat verkligt värde. Effekten av denna ändring är svårbedömd, beräkning av ett verkligt värde har ännu inte gjorts.

De nya reglerna för nedskrivningar, baserat på förväntade kreditförluster, förväntas öka reserveringen för förluster på utlåning jämfört med tidigare reservering som baserats på inträffade förluster. Ett arbete med att ta fram modeller för reservering av förväntade kreditförluster pågår. Några beloppsmässiga bedömningar av effekten har ännu inte kunnat göras.

IFRS 9 har medfört följändringar i upplysningskraven i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar vilka kommer att påverka de upplysningar som lämnas. Omfattningen för banken av dessa ändringar är ännu inte känd eller uppskattad.

De övriga förändringarna i IASB:s normgivning och som EU godkänt eller förväntas godkänna, men som ännu inte trätt ikraft avser följande:

- IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers
- Ändrad IAS 16 och IAS 38: Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortisation
- Ändrad IAS 27 Separata finansiella rapporter: Equity Method in Separate Financial Statements
- Ändrad IAS 1 Utformning av finansiella rapporter: Disclosure Initiative
- Årliga förbättringar av IFRS (2010-2012), (2012-2014)

(g) Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Sparbankens funktionella valuta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

(h) Ränteintäkter och räntekostnader, samt utdelning

Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla uppskattade framtida in- och utbetalningar under den förväntade räntebindningstiden blir lika med det redovisade värdet av fordran eller skulden. Ränteintäkter och räntekostnader inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan, transaktionskostnader och eventuella rabatter, premier och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran/skulden och det belopp som regleras vid förfall. Se vidare (i), (i) Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan.

Ränteintäkter och räntekostnader som presenteras i resultaträkningen består av:

- Räntor på finansiella tillgångar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden inklusive ränta på osäkra fordringar
- Räntor från finansiella tillgångar som klassificerats som tillgängliga för försäljning
- Räntor från finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde över resultaträkningen.

Utdelning från aktier och andelar redovisas i posten "Erhållna utdelningar" när rätten att erhålla betalning fastställts. Här ingår även utdelning från intresseföretag.

(i) Provisions- och avgiftsintäkter

En provisions- och avgiftsintäkt redovisas när (i) inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, (ii) det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget, (iii) färdigställandegraden på balansdagen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och (iv) de utgifter som uppkommit och de utgifter som återstår för att slutföra tjänsteuppdraget kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäkterna värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäktsredovisning redovisas enligt metoden successiv vinstavräkning vilket innebär att intäkterna som redovisas baseras på uppdragets eller tjänstens färdigställandegrad på balansdagen

Sparbankerna erhåller avgifter och provisioner för utförda tjänster som intäktsredovisas på tre olika sätt enligt nedan:

(i) Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan

Provisioner och avgifter som är en integrerad del av effektivräntan, redovisas inte som provisionsintäkt utan som justering av effektivräntan på resultaträns räkning. Sådana avgifter utgörs främst av; uppläggningsavgifter för lån samt avgifter för tillhandahållande av kreditfacilitet eller annan typ av lånelöfte i det fall som det är sannolikt att kreditfaciliteten kommer att utnyttjas.

(ii) Provisioner och avgifter som är intjänade i takt med att tjänsterna löpande utförs

Till dessa avgifter hör främst avgifter för kreditfaciliteter eller annan typ av lånelöfte när det inte är sannolikt att faciliteten kommer att utnyttjas samt avgifter och provisioner för ställande av finansiell garanti. Dessa avgifter och provisioner periodiseras som intäkt över den period som tjänsten utförs. Till dessa avgifter hör också de ersättningar som sparbanken erhåller vid förmedling av lån till annan bank. Vid förmedling av lån till annan bank som också inbegriper ett ansvar för kreditförluster på de förmedlade lånen (dock maximerat till en viss andel av under året intjänad förmedlingsprovision) redovisas intäkten löpande netto efter avräkning för kreditförlust.

(iii) Provisioner och avgifter som är intjänade när en viss tjänst utförts

Till dessa avgifter och provisioner hör olika typer av provisioner för köp av värdepapper för kunds räkning, aviseringsavgifter, betal- och kreditkortsavgifter i de fall som tjänsten utförs över en period som inte sträcker sig över ett kvartalsboks slut. Dessa provisioner och avgifter som i allmänhet är relaterad till en utförd transaktion redovisas omedelbart som intäkt.

(j) Provisionskostnader

Här redovisas kostnader för mottagna tjänster i den mån de inte är att betrakta som ränta, t ex kostnader för clearing och bankgiro, depåavgifter och avgifter till UC. Transaktionskostnader som beaktas vid beräkning av den effektiva räntan redovisas ej här.

(k) Nettoresultat av finansiella transaktioner

Posten Nettoresultat av finansiella transaktioner innehåller de realiserade och orealiserade värdeförändringar som uppstått med anledning av finansiella transaktioner. Nettoresultat av finansiella transaktioner består av:

- Realiserade och orealiserade förändringar i verkligt värde på de tillgångar och skulder som redovisas enligt fair value option.
- Realisationsresultat från avyttring av finansiella tillgångar och skulder (inklusive ränteskillnadsersättning som erhållits vid kundens lösen av lån i förtid)
- Realisationsresultat från finansiella tillgångar som kan säljas
- Valutakursförändringar

(l) Allmänna administrationskostnader

Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter. Här redovisas också lokalkostnader, utbildnings-, IT-, telekommunikations-, rese- och representationskostnader samt kassadifferenser.

(m) Bokslutsdispositioner

Bokslutsdispositioner omfattar avsättningar till och upplösningar av obeskattade reserver.

(n) Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Följande temporära skillnader beaktas inte; för temporär skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill, första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid.

Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Under Skatt på årets resultat redovisas aktuell skatt, uppskjuten skatt och skatt avseende tidigare år.

(o) Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas och redovisas i enlighet med reglerna i IAS 39 och ÅRKL.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan lånefordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, obligationsfordringar och räntebärande värdepapper samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuld- och egetkapitalinstrument samt låneskulder.

(i) Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En fordran tas upp när bolaget presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats.

Lånefordringar, inlåning och emitterade värdepapper samt efterställda skulder redovisas i balansräkningen på likviddagen. Lånelöften redovisas inte i balansräkningen. En avsättning för lämnat lånelöfte görs om löftet är oåterkalleligt och lämnas till en låntagare där ett nedskrivningsbehov identifieras redan innan lånet betalats ut eller när utlåningsräntan inte täcker företagets upplåningskostnader för att finansiera lånet.

Ett avistaköp eller en avistaförsäljning av finansiella tillgångar redovisas och tas bort från rapporten över finansiell ställning på affärsdagen.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller vid en överföring av den finansiella tillgången och företaget i samband med detta överför i allt väsentligt samtliga de risker och fördelar som är förknippade med ägande av den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. Ett byte mellan bolaget och en befintlig långgivare eller mellan bolaget och en befintlig låntagare av skuldinstrument med villkor som i allt väsentligt är olika redovisas som en utsläckning av den gamla finansiella skulden respektive tillgången och redovisning av ett nytt finansiellt instrument.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

(ii) Klassificering och värdering

Finansiella instrument redovisas initialt till instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader förutom för derivat och de instrument som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen delvis utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades, men också utifrån de valmöjligheter som finns i IAS 39. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: dels finansiella tillgångar som utgör innehav för handelsändamål, dels andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den s k Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. För finansiella instrument som innehåses för handelsändamål redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i resultatposten Nettoresultat av finansiella transaktioner.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. I balansräkningen representeras dessa av balansposterna Utlåning till kreditinstitut, Utlåning till allmänheten samt Övriga tillgångar. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter nedskrivningar av osäkra fordringar.

Finansiella tillgångar som kan säljas

I kategorin finansiella tillgångar som kan säljas ingår finansiella tillgångar som inte klassificerats i någon annan kategori eller finansiella tillgångar som företaget initialt valt att klassificera i denna kategori. Innehav av aktier och andelar som inte redovisas som dotterföretag, intresseföretag eller joint ventures redovisas här. Tillgångar i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med periodens värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat och de ackumulerade värdeförändringarna i en särskild komponent av eget kapital, dock ej värdeförändringar som beror på nedskrivningar (se redovisningsprinciper) eller på valutakursdifferenser på monetära poster vilka redovisas i resultaträkningen. Vidare redovisas ränta på räntebärande instrument i enlighet med effektivräntemetoden i resultaträkningen likaså utdelning på aktier. För dessa instrument kommer eventuella transaktionskostnader ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället och därefter ingå i löpande värdering till verkligt värde att ingå i fond för verkligt värde till dess att instrumentet förfaller eller avyttras. Vid avyttring av tillgången redovisas ackumulerad vinst/förlust, som tidigare redovisats i övrigt totalresultat, i resultaträkningen.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, dels finansiella skulder som utgör innehav för handelsändamål (se ovan), dels finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori (Fair Value Option). I den förstnämnda delkategorin ingår sparbankens derivat med negativt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Upplåning, inlåning samt övriga finansiella skulder, t ex leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Till vilken kategori företagets finansiella tillgångar och skulder hänförs framgår av not Finansiella tillgångar och skulder.

(iii) Finansiella garantier

Sparbankens garantiavtal innebär att sparbanken har ett åtagande att ersätta innehavaren när innehavaren gör en förlust på grund av att specifik gäldenär inte fullgjort sina betalningar vid förfall till innehavaren i enlighet med ursprungliga eller ändrade avtalsvillkor.

Finansiella garantiavtal redovisas initialt till verkligt värde, dvs i normalfallet det belopp som utställaren erhållit i ersättning för den utställda garantin. Vid den efterföljande värderingen redovisas skulden för den finansiella garantin till det högre av de belopp som redovisas enligt IAS 37, Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar och det belopp som ursprungligen redovisades efter avdrag, i tillämpliga fall, för ackumulerade periodiseringar, som redovisats i enlighet med IAS 18, Intäkter.

(p) Lånelöften

Med lånelöfte avses i detta sammanhang dels (i) en ensidig utfästelse från sparbanken att ge ut ett lån med på förhand bestämda villkor (t ex ränta) där låntagaren kan välja om han/hon vill ha lånet eller inte och dels (ii) ett avtal där både sparbanken och låntagaren är bundna vid avtalsvillkoren i ett låneavtal som börjar löpa vid en tidpunkt i framtiden. För av sparbanken lämnade lånelöften gäller att (a) att det inte kan reglernas netto, (b) sparbanken har inte som praxis att sälja lånen när de lämnats enligt lånelöften och (c) låneräntan är inte lägre än marknadsräntan då lånelöftet lämnas. I det fall som lånelöftet lämnas till en låntagare där ett nedskrivningsbehov identifieras redan innan lånet betalats ut eller där utlåningsräntan inte täcker långivarens upplåningskostnader redovisar sparbanken en avsättning beräknad som det diskonterade värdet av framtida förväntade betalningar om detta belopp är större än det periodiserade värdet av eventuellt mottagna avgifter för det lämnade lånelöftet.

(q) Metoder för bestämning av verkligt värde

(i) Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärs-mässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterade säljkurs. Instrument som är noterade på en aktiv marknad återfinns i balansposterna Aktier och andelar samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är noterade på en aktiv marknad.

(ii) Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Företaget kalibrerar med regelbundna intervall värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; räntebärande värdepapper (när prisnoteringar på en aktiv marknad inte finns tillgängliga), aktier (när kursnoteringar på en aktiv marknad inte finns tillgängliga), andra räntebärande tillgångar och skulder samt derivatinstrument (OTC-derivat). De tillämpade värderingsmodellerna kalibreras så att verkligt värde vid första redovisningen uppgår till transaktionspriset och förändring i verkligt värde redovisas sedan löpande utifrån de förändringar som inträffat i de underliggande marknadsriskparametrarna.

Aktier och räntebärande värdepapper

Verkligt värde för finansiella instrument som inte är derivatinstrument beräknas (i) med referens till finansiella instrument som i allt väsentligt är likadana eller till nyligen genomförda transaktioner i samma finansiella instrument alternativt om sådana uppgifter inte finns tillgängliga till (ii) framtida kassaflöden av kapitalbelopp och ränta diskonterade till aktuella marknadsräntor på balansdagen. I de fall diskonterade kassaflöden har använts, beräknas framtida kassaflöden på den av företagsledningen bästa bedömningen. Den diskonteringsränta som använts är marknadsbaserad ränta på liknande instrument på balansdagen. Då andra värderingsmodeller har använts är indata baserade på marknadsrelaterade data på balansdagen.

Innehav i onoterade aktier redovisas till anskaffningsvärde i de fall när ett tillförlitligt verkligt värde ej kan fastställas. Skälet till att de inte kunnat värderas till verkligt värde på ett tillförlitligt sätt är att det enligt företagsledningen råder alltför stor osäkerhet i de framtida kassaflödena samt den riskjustering som behöver göras på diskonteringsräntan.

Företaget har ingen avsikt att avyttra de onoterade aktierna i någon nära framtid. Det redovisade värdet på onoterade aktier vars verkliga värden inte kunna fastställas på ett tillförlitligt sätt uppgår till 3 396 tkr (3 388 tkr).

(r) Kreditförluster och nedskrivningar på finansiella instrument

(i) Nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar

Vid varje rapporttillfälle utvärderar sparbanken om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Objektiva belägg för att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar har ett nedskrivningsbehov innefattar observerbara uppgifter som kommer tillgångens innehavare till del angående följande förlusthändelser:

- a) betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenär,
- b) ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp,
- c) beviljande av långivaren, av ekonomiska eller juridiska skäl som sammanhänger med låntagarens ekonomiska svårigheter, av en eftergift som långivaren annars inte hade övervägt,
- d) det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion,
- e) upphörande av en aktiv marknad för tillgången i fråga på grund av finansiella svårigheter, eller

Objektiva bevis utgörs dels av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet, dels av betydande eller utdragen minskning av det verkliga värdet för en investering i en finansiell placering klassificerad som en finansiell tillgång som kan säljas.

Finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde

Sparbanken utvärderar om ett nedskrivningsbehov finns och om en kreditförlust ska redovisas på individuell basis för alla lån.

En nedskrivning (kreditförlust) beräknas som mellanskillnaden mellan det diskonterade nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden (inklusive kassaflöden från eventuellt i anspråkstagande av pant, även när i anspråkstagande inte är sannolikt), diskonterade med lånets ursprungliga effektivränta och lånets redovisade värde. Nedskrivningen redovisas som en kreditförlust i resultaträkningen.

För osäkra lånefordringar där det redovisade värdet efter nedskrivningar beräknas som det sammanlagda diskonterade värdet av framtida kassaflöden, redovisas förändringen av det nedskrivna beloppet som ränta till den del som ökningen inte beror på om ny bedömning av de förväntade kassaflödena. Vid en förändrad bedömning av förväntade framtida kassaflöden från ett osäkert lån mellan två bedömningsstillfällen skall däremot denna förändring redovisas som kreditförlust eller återvinning.

För lån där en omförhandling av de ursprungliga lånevillkoren görs till följd att låntagaren har finansiella svårigheter redovisas som en kreditförlust om det diskonterade nuvärdet av kassaflödena enligt de omförhandlade lånevillkoren diskonterade med lånets ursprungliga effektivränta är lägre än redovisat värde på lånet. Om lånet efter omstrukturering förväntas återbetalas i enlighet med de omförhandlade villkoren så klassificeras lånet inte längre som osäkert.

Som objektiva belägg på att nedskrivningsbehov föreligger och att lånet är klassat som osäkert räknar sparbanken i allmänhet betalningar som är mer än 60 dagar försenade. Andra objektiva belägg kan vara information om betydande finansiella svårigheter som kommit sparbanken till kändedom genom analys av finansiella rapporter, inkomstdeklarationer eller på annat sätt i den löpande utvärderingen av kundens kreditvärdighet som ingår som en integrerad del i sparbankens system och rutiner för att hantera kreditrisk. Eftergifter till sparbankens låntagare som görs på grund av att låntagaren har finansiella svårigheter kan också utgöra objektiva belägg om att lånet är osäkert.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorierna investeringar som hålles till förfall och lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Kategorin finansiella tillgångar som kan säljas

Egetkapitalinstrument som klassificerats som en finansiell tillgång som kan säljas, anses ha ett nedskrivningsbehov och skrivs ner om det verkliga värdet understiger anskaffningsvärdet med ett betydande belopp, eller när värdenedgången varit utdragen. Sparbanken betraktar en värdenedgång större än 20% som betydande, och en period om minst 9 månader som utdragen.

Vid nedskrivning av ett egetkapitalinstrument som är klassificerat som en finansiell tillgång som kan säljas omklassificeras tidigare redovisad ackumulerad vinst eller förlust i eget kapital via övrigt totalresultat till resultaträkningen. Beloppet om den ackumulerade förlust som omklassificeras från eget kapital via övrigt totalresultat i resultaträkningen utgörs av skillnaden mellan förvärvskostnaden (efter avdrag för återbetalning av kapitalbelopp och periodisering) och aktuellt verkligt värde, efter avdrag för eventuell nedskrivning på den finansiella tillgången som tidigare redovisats i resultaträkningen.

Nedskrivningar på finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i resultaträkningen i posten Nettoresultat av finansiella transaktioner.

(ii) Återföring av nedskrivningar

Finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. En nedskrivning på en lånefordran återförs om låntagaren förväntas fullfölja alla kontraktuella betalningar i enlighet med ursprungliga eller omstrukturerade lånevillkor. Återföring av nedskrivningar på lån (kreditförluster) redovisas som en minskning av kreditförluster och specificeras särskilt i not.

Nedskrivningar av investeringar som hålles till förfall eller lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Kategorin finansiella tillgångar som kan säljas

Nedskrivningar av eget kapitalinstrument som är klassificerade som finansiella tillgångar som kan säljas, vilka tidigare redovisats i resultaträkningen återförs ej via resultaträkningen, utan i övrigt totalresultat. Det nedskrivna värdet är det värde från vilket efterföljande omvärderingar görs, vilka redovisas i övrigt totalresultat. Nedskrivningar av räntebärande instrument, klassificerade som finansiella tillgångar som kan säljas, återförs över resultat- räkningen om det verkliga efter det att nedskrivningen gjordes.

Finansiella tillgångar som redovisas till anskaffningsvärde

En nedskrivning av en finansiell tillgång som redovisats till anskaffningsvärde återförs inte förrän instrumentet avyttras även om ett nedskrivningsbehov inte längre föreligger.

(iii) Bortskrivningar av lånefordringar

Lånefordringar som klassificerats som osäkra skrivs bort från balansräkningen när kreditförlusten anses vara konstaterad vilket är när konkursförvaltare lämnat uppskattning om utdelning i konkurs, ackordsförslag antagits eller fordran eftergivits på annat sätt.

Efter bortskrivning redovisas lånefordringarna inte längre i balansräkningen. Återvinning på tidigare redovisade bortskrivningar redovisas som en minskning av kreditförluster på resultatraden Kreditförluster netto.

(s) Materiella tillgångar

(i) Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma sparbanken till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

(ii) Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsföres i samband med utbytet. Reparationer kostnadsföres löpande.

(iii) Avskrivningsprinciper

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av.

Beräknade nyttjandeperioder;

- byggnader, rörelsefastigheter	50 år
- maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
- inventarier, verktyg och installationer	3 -5 år

Rörelsefastigheterna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Nyttjandeperioderna har bedömts variera mellan 10 - 100 år på dessa komponenter. Den redovisningsmässiga skillnaden mellan att tillämpa olika avskrivningsperioder för fastigheternas beståndsdelar i förhållande till avskrivning enligt tidigare redovisningsregler är emellertid försumbar. Sporbanken har därför valt att tillämpa avskrivning av fastigheten på 50 år,

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

(t) Ersättningar till anställda

(i) Ersättningar efter avslutad anställning

Pensionering genom försäkring

Sparbankens pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal med Sparinstitutens Pensionskassa (SPK). Enligt IAS 19 är en avgiftsbestämd en plan för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare.

En förmånsbestämd pensionsplan definieras som annan plan för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämd plan. Pensionsplanen för sparbankens anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Sparbanken har dock gjort bedömningen att UFR 10 Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta är tillämplig även för sparbankens pensionsplan hos SPK. Sparbanken saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Sparbankens förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt sparbanken under en period. Premier betalas till SPK baserat på aktuell lön. Årets kostnader för dessa försäkringspremier framgår av not 10.

(ii) Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas vid den tidigaste tidpunkt när företaget inte längre kan dra tillbaka erbjudandet till de anställda eller när företaget redovisar kostnader för omstrukturering. Ersättningar som inte förväntas regleras inom tolv månader redovisas till dess nuvärde.

(iii) Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

(u) Avsättningar

En avsättning skiljer sig från andra skulder genom att det råder osäkerhet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek för att reglera avsättningen. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättningar görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

(v) Eventualförpliktelser

Upplýsningar om eventualförpliktelser lämnas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Not 3 Finansiella risker

I sparbankens verksamhet uppstår olika typer av finansiella risker som kreditrisker, marknadsrisker, likviditetsrisker och operativa risker. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har sparbankens styrelse, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i sparbanken, fastställt policies och instruktioner för kreditgivning och den övriga finansverksamheten.

Sparbankens styrelse har det övergripande ansvaret för sparbankens riskhantering. Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret till olika andra funktioner. Dessa i sin tur rapporterar regelbundet till styrelsen.

Sparbankens riskhantering syftar till att identifiera och analysera de risker som sparbanken har i sin verksamhet och att för dessa sätta lämpliga begränsningar (limiter) och försäkra att det finns kontroll på plats. Riskerna bevakas och kontroller görs löpande att limiter inte överskrids. Riskpolicies och riskhanteringssystem går igenom regelbundet för att kontrollera att dessa är korrekta och t ex återspeglar gällande marknadsvillkor samt produkter och tjänster som erbjuds. Genom utbildning och tydliga processer skapar sparbanken förutsättningar för en god riskkontroll, där varje anställd förstår sin roll och sitt ansvar.

I sparbanken finns en samlad funktion för självständig riskkontroll direkt underställd verkställande direktören vars uppgift är att analysera utvecklingen av riskerna samt vid behov föreslå ändringar i styrdokument och processer.

Kreditrisk

Med kredit-/motpartsrisik avses risken att sparbanken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Detta omfattar också den risk som sparbanken tar på sig när sparbanken ställer ut finansiella garantier för att garantera en tredje parts betalningsfullgörande till innehavaren av den finansiella garantin. Till denna risk räknas också den risk som sparbanken har i förmedlade lån till Swedbank Hypotek. I detta sistnämnda fall är emellertid förlustrisken begränsad till under året intjänad förmedlingsprovision. Den bakomliggande transaktionen kan avse en kredit, en garanti, ett värdepapper eller ett derivatinstrument.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för sparbankens kreditriskexponering. Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret till olika kreditdelegationer. Central kreditdelegation och kreditdirektion rapporterar regelbundet till styrelsen.

Sparbankens kreditgivning präglas av högt uppställda mål med avseende på etik, kvalitet och kontroll. En genomgående princip är bl a att alla kreditbeslut i sparbanken normalt fattas av minst två personer. Trots att kreditrisken utgör sparbankens största riskexponering är sparbankens kreditförluster i förhållande till utestående kreditvolym jämförelsevis små.

Den avgörande bedömningsgrunden för sparbankens kreditgivning, som utifrån låntagarnas hemvist är geografiskt hänförliga till sparbankens verksamhetsområde, är låntagarnas återbetalningsförmåga. För att ytterligare minska risken är merparten av sparbankens krediter dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter och andra bankmässiga säkerheter. Sparbanken strävar efter en god riskspridning. För att begränsa kredit- och motpartsrisker i sparbankens värdepappersportfölj tillåts endast placeringar inom vissa beloppsmässiga ramar och endast i värdepapper med hög kreditvärdighet.

Då sparbanken verkar inom ett geografiskt begränsat område är sparbankens utlåningsportfölj inte oändligt fördelad. Detta innebär att det i utlåningsportföljen uppstår vissa koncentrationsrisker. Sparbanken har beaktat dessa risker vid upprättandet av den Interna Kapital- och Likviditetsutvärderingen (IKLU).

Större kreditengagemang (kredittagarens samtliga egna förbindelser och ansvarsförbindelser) omprövas minst en gång årligen i behörig kreditbeviljande instans. För större företagsengagemang tillämpas riskklassificering i samband med nybeviljning av kredit och i samband med den årliga omprövningen. Riskklassificeringssystemet innebär att krediterna klassificeras i olika riskklasser beroende på risken för obestånd och risken vid ett eventuellt obestånd.

Sparbankens rutiner för övervakning av förfallna betalningar och oreglerade fordringar syftar till att minimera kreditförlusterna genom en tidig upptäckt av betalningsproblem hos kredittagarna och en åtföljande snabb handläggning av förekommande kravärenden. Övervakningen sker med stöd av ett särskilt kravsystem som med automatik bevakar och påminner om när kravåtgärd är erforderlig. Sparbanken gör inga gruppvisa reserveringar för kreditförluster, då man anser att de individuella reserveringarna täcker reserveringsbehovet.

Sparbankens kreditriskexponering brutto och netto samt koncentrationer med avseende på motparter samt lånefordringar per kategori av låntagare visas i tabeller nedan.

Kreditriskexponering, brutto och netto 2016	Kreditrisk-exponering (före nedskrivning)	Nedskrivning/Avsättning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Kreditrisk-exponering m hänsyn till säkerheter
Krediter¹ mot säkerhet					
av:					
Statlig och kommunal borgen ²	187 737	–	187 737	187 737	–
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ³	744 417	2 320	742 097	709 710	32 387
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter ⁴	130 170	–	130 170	129 010	1 160
Pantbrev i jordbruksfastigheter	1 135 592	–	1 135 592	1 127 987	7 605
Pantbrev i andra näringsfastigheter	284 871	–	284 871	282 395	2 476
Företagsinteckning	206 709	430	206 279	202 230	4 049
Övriga ⁵	488 127	808	487 319	108 949	378 370
varav: kreditinstitut	4 685	–	4 685	4 685	–
Summa	3 177 623	3 558	3 174 065	2 748 018	426 047

Värdepapper

Statspapper och andra offentliga organ

- AAA ⁶	420 539		420 539		-
- AA	243 768		243 768		-

Andra emittenter

- AAA					
- AA	226 036		226 036		25 112
- A	151 336		151 336		15 134
- BBB eller lägre	115 041		115 041		115 041
- utan rating	107 428		107 428		107 428

Summa **1 264 148** - **1 264 148** - **262 715**

Övrigt

Åtaganden	285 190		285 190		285 190
Utställda lånelöften	40 125		40 125		40 125
Utställda finansiella garantier	16 270		16 270		16 270

Summa **341 585** - **341 585** - **341 585**

Total kreditriskexponering **4 783 356** **3 558** **4 779 798** **2 748 018** **1 030 347**

Kreditriskexponering, brutto och netto 2015

	Kreditrisk- exponering (före nedskrivning)	Nedskrivning/ Avsättning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Kreditrisk- exponering m hänsyn till säkerheter
--	---	-----------------------------	--------------------	------------------------	--

Krediter¹ mot säkerhet

av:

Statlig och kommunal borgen ²	148 651	-	148 651	148 651	-
Pantbrev i villa- och fritids- fastigheter ³	725 071	2 200	722 871	699 991	22 880
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter ⁴	99 603	900	98 703	97 356	1 347
Pantbrev i jordbruksfastigheter	1 022 991	4 000	1 018 991	1 011 340	7 651
Pantbrev i andra näringsfastigheter	320 188	-	320 188	315 433	4 755
Företagsinteckning	227 146	-	227 146	223 960	3 186
Övriga ⁵	533 531	1 370	532 161	132 087	400 074
varav: kreditinstitut	5 065	-	5 065	5 065	-
Summa	3 077 181	8 470	3 068 711	2 628 818	439 893

Värdepapper

Statspapper och andra offentliga organ

- AAA ⁶	201 149	-	201 149	-	201 149
- AA	206 700	-	206 700	-	206 700

Andra emittenter

- AAA	401 750	-	401 750	-	401 750
- AA	24 966	-	24 966	-	24 966
- A	49 775	-	49 775	-	49 775
- BBB eller lägre	72 102	-	72 102	-	72 102
- utan rating	117 025	-	117 025	-	117 025

Summa **1 073 467** - **1 073 467** - **1 073 467**

Övrigt

Åtaganden	258 243	-	258 243	-	258 243
Utställda lånelöften	8 878	-	8 878	-	8 878
Utställda finansiella garantier	7 760	-	7 760	-	7 760

Summa **274 881** - **274 881** - **274 881**

Total kreditriskexponering **4 425 529** **8 470** **4 417 059** **2 628 818** **1 788 241**

¹ Med kredit avses fordringar och andra placeringar i värdepapper, dock ej aktier, i balansräkningen samt kreditåtaganden utanför balansräkningen, exempelvis, garantier och borgensåtaganden. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

² inklusive krediter till stat och kommun

³ inklusive bostadsrätter

⁴ inklusive bostadsrättsföreningar

⁵ inklusive krediter utan säkerhet samt ej utnyttjade krediter i räkning

⁶ I detta exempel utgår vi från Standard and Poor's rating

Kreditkvalitet

Sparbanken följer årligen upp och rapporterar kreditgivningen på företagsengagemang enligt särskilda riktlinjer för att säkerställa kreditkvaliteten i banken. En riskklassificeringsmodell är inbyggt i kreditberedningssystemet för att bedöma kreditkvaliteten i engagemangen. Med hjälp av modellen är bankens företagsutlåning fördelad enligt parametrarna Risk för obestånd och Risk vid obestånd. Modellen tar hänsyn till företagens nyckeltal, extern skötsamhet (UC) samt intern skötsamhet. För privata engagemang används ett scoringsystem anpassat för att säkerställa kvaliteten på beviljade krediter till privatpersoner. Både intern samt externt beteende vägs ihop för att få fram risktal. Beräkningsmetoden och antalet förfallna krediter visar att banken har god kreditkvalitet både inom företaget och privatsegmenten.

Oreglerade och osäkra fordringar

Åldersanalys, oreglerade men ej nedskrivna lånefordringar

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Fordringar förfallna 60 dgr eller mindre	528	
Fordringar förfallna > 60 dgr - 90 dgr	52	
Fordringar förfallna > 90 dgr - 180 dgr	148	
Fordringar förfallna > 180 dgr - 360 dgr	557	159
Fordringar förfallna > 360 dgr	590	2 592
Summa	1 875	2 751

Lånefordringar per kategori av låntagare

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Lånefordringar, brutto		
- offentlig sektor	20 098	22 650
- företagssektor	1 046 520	987 631
- hushållssektor	2 054 925	2 008 254
<i>varav enskilda företagare</i>	<i>1 349 278</i>	<i>1 281 134</i>
- övriga	56 080	58 646
Summa	3 177 623	3 077 181
varav:		
Oreglerade lånefordringar som ingår i osäkra lånefordringar	7 060	7 869
- företagssektor	2 393	2 085
- hushållssektor	4 667	5 784
Osäkra lånefordringar	9 567	16 388
- företagssektor	2 394	6 347
- hushållssektor	7 173	10 041
Avgår:		
Specifika nedskrivningar för individuellt värderade fordringar	3 558	8 470
- företagssektor	500	1 500
- hushållssektor	3 058	6 970
Lånefordringar, nettoredovisat värde		
- offentlig sektor	20 098	22 650
- företagssektor	1 046 020	986 131
- hushållssektor	2 053 865	2 001 284
<i>varav enskilda företagare</i>	<i>1 349 278</i>	<i>1 281 134</i>
- övriga	54 082	58 646
Summa	3 174 065	3 068 711

Värdet av oreglerade och osäkra fordringar har bedömts med ledning av de värden de beräknas inflyta.

Sparbanken arbetar kontinuerligt med att identifiera osäkra lånefordringar.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att sparbanken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med sina finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att sparbankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder inklusive derivatinstrument har olika löptider.

Sparbankens riskhantering fokuserar här på att skapa likviditetsresurser och på portföljstrukturer. Det innebär att placeringar endast görs i likvida värdepapper, d v s värdepapper som handlas på en fungerande marknad. Likviditeten bevakas löpande och stresstester utförs för olika scenarios.

Sparbankens likviditetsberedskap i form av dagslåneräkning och värdepappersportfölj utvärderas kontinuerligt.

Sparbankens likviditetsexponering med avseende på återstående löptider på tillgångar och skulder framgår av tabellen nedan. Även den kassaflödesanalys, som finns intagen på annat ställe i årsredovisningen, belyser sparbankens likviditetssituation.

Löptidsinformation

2016

Kontraktuell återstående löptid (redovisat värde) tkr

Nominella kassaflöden - Kontraktuell återstående löptid						
På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa redovisat värde
Tillgångar						
Kassa					6 779	6 779
Belåningsbara statsskuldförbindelser mm		40 487	623 820			664 307
Utlåning till kreditinstitut	377 575					377 575
Utlåning till allmänheten	117 921	95 286	163 216	665 379	2 132 263	3 174 065
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			150 789	439 357	9 695	599 841
Övriga tillgångar					280 602	280 602
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					19 551	19 551
Summa tillgångar	495 496	95 286	354 492	1 728 556	2 141 958	5 122 720
Skulder						
Skulder till kreditinstitut	4					4
Inlåning fr allmänheten	4 274 025	164 089	158 230	6 885		4 603 229
Övriga skulder					464 592	464 592
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					9 006	9 006
Avsättningar					889	889
Efterställda skulder				45 000		45 000
Summa skulder och eget kapital	4 274 029	164 089	158 230	51 885	-	474 487
Total skillnad	-3 778 533	-68 803	196 262	1 676 671	2 141 958	-167 555

Löptidsinformation

2015

Kontraktuell återstående löptid (redovisat värde) tkr

Nominella kassaflöden - Kontraktuell återstående löptid						
På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa redovisat värde
Tillgångar						
Kassa					5 918	5 918
Belåningsbara statsskuldförbindelser mm			407 848			407 848
Utlåning till kreditinstitut	681 716					681 716
Utlåning till allmänheten	108 935	57 544	155 787	671 170	410 711	1 664 564
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		7 047	231 494	427 078		665 619
Övriga tillgångar					37 175	37 175
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					15 973	15 973
Summa tillgångar	790 651	64 591	387 281	1 506 096	410 711	1 723 630
Skulder						
Skulder till kreditinstitut	3					3
Inlåning fr allmänheten	3 910 143	271 110	209 304	8 286		4 398 843
Övriga skulder					425 936	425 936
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					12 205	12 205
Avsättningar					973	973
Efterställda skulder				45 000		45 000
Summa skulder och eget kapital	3 910 146	271 110	209 304	53 286	-	439 114
Total skillnad	-3 119 495	-206 519	177 977	1 452 810	410 711	1 284 516

För att möta eventuella likviditetsutföden har banken möjlighet att med mycket kort varsel belåna eller sälja obligationer och andra räntebärande värdepapper.

De förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av tillgångar bedöms sammanfalla med de kontraktuella löptiderna. Såvitt avser skulder till kreditinstitut förväntar banken att dessa återvinns omgående. Skulder till allmänheten har olika återvinningsstider som är svåra att uttala sig om generellt, dock väntar sig banken att skuldposten sammanlagt kommer att öka något under det kommande året.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och andra prisrisker. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna ränterisker, valutarisker och aktiekursrisker (prisrisk).

Ränterisk definieras som risken för att marknadsvärdet på sparbankens fastförräntande tillgångar sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk, eller prisrisk, ökar med åtagandets löptid. En annan form av ränterisk är inkomstrisken, d v s risken för att räntenettet försämrats i ett förändrat ränteläge genom att räntebindningstiden är olika för tillgångar och skulder.

Valutarisk uppstår till följd av att tillgångar och skulder i samma utländska valuta storleksmässigt inte överensstämmer.

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker till följd av samhällsekonomiska faktorer.

Ränterisk

Ränterisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk kan således dels bestå av förändring i verkligt värde, prisrisk, dels förändringar i kassaflöde, kassaflödesrisk. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Långa räntebindningstider motverkar kassaflödesrisken men ökar prisrisken. Kortare räntebindningstider motverkar prisrisken men ökar kassaflödesrisken.

I enlighet med sparbankens riskpolicy kontrolleras de finansiella riskerna i verksamheten med limiter. Beträffande ränteriskerna innebär detta t ex att räntebindningstiderna på sparbankens räntebärande placeringar måste hålla sig inom vissa tids- och beloppsmässiga ramar.

Ett sätt att indikativt mäta ränterisken är en s k gap-analys, som återfinns nedan, som visar räntebindningstiderna för sparbankens tillgångar och skulder i balansräkningen samt poster utanför balansräkningen. Analysen visar att vid en förändring av marknadsräntan med en procentenhet minskar räntenettet för kommande 12-månadersperiod med 6,7 Mkr.

Enligt finanspolicy är limiten för sparbankens räntebundna exponeringar att den genomsnittliga räntebindningstiden (mätt som duration i eget kapital) ska vara högst 5 år.

2016

Räntebindningstider för tillgångar och skulder - Ränteexponering	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa								6 779	6 779
Belåningsbara statsskuld- förbindelser		357 164	40 487		41 146	225 510			664 307
Utlåning till kreditinstitut	377 575								377 575
Utlåning till allmänheten	1 595 781	1 178 440	44 577	61 543	293 724				3 174 065
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		569 538			30 303				599 841
Övriga tillgångar								300 153	300 153
Summa	1 973 356	2 105 142	85 064	61 543	365 173	225 510	-	306 932	5 122 720
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	4								4
Inlåning från allmänheten	4 307 504	119 411	135 309	32 302	8 703				4 603 229
Övriga skulder								18 705	18 705
Efterställda skulder		45 000							45 000
Eget kapital								455 782	455 782
Summa skulder och eget kapital	4 307 508	164 411	135 309	32 302	8 703	-	-	474 487	5 122 720
Differens tillgångar och skulder	-2 334 152	1 940 731	-50 245	29 241	356 470	225 510	-	-167 555	
Kumulativ exponering	-2 334 152	-393 421	-443 666	-414 425	-57 955	167 555	167 555	-	

2015

Räntebindingstider för tillgångar och skulder - Räntexponering	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa								5 918	5 918
Belåningsbara statskultförbindelser		304 621			83 612	19 615			407 848
Utlåning till kreditinstitut	681 716								681 716
Utlåning till allmänheten	1 592 904	1 079 000	44 747	67 211	284 849				3 068 711
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		665 619							665 619
Övriga tillgångar								53 148	53 148
Summa	2 274 620	2 049 240	44 747	67 211	368 461	19 615	-	59 066	4 882 960
Skulder									
Skulder till kreditinstitut		3							3
Inlåning från allmänheten	3 954 473	217 201	200 747	17 111	9 311				4 398 843
Övriga skulder								22 866	22 866
Efterställda skulder		45 000							45 000
Eget kapital								416 248	416 248
Summa skulder och eget kapital	3 954 476	262 201	200 747	17 111	9 311	-	-	439 114	4 882 960
Differens tillgångar och skulder	-1 679 856	1 787 039	-156 000	50 100	359 150	19 615	-	-380 048	
Kumulativ exponering	-1 679 856	107 183	-48 817	1 283	360 433	380 048	380 048	-	

^{1 & 2} Nominellt värde

Räntenettorisik; genomslag på räntenettot under kommande tolv månadersperiod vid en ränteuppgång eller nedgång på 1 procentenhet på balansdagen utgör -6 437 tkr (-2 056 tkr), givet de räntebärande tillgångar och skulder som finns per balansdagen.

Valutarisk

Sparbanken är i princip inte utsatt för valutarisk. Den (begränsade) utlåning i utländsk valuta som sparbanken ha i sin tillgångsportfolio, säkras genom överensstämmande upplåning i Swedbank. Den reella valutarisken är därmed begränsad till sparbankens begränsade medel för valutaväxling på bankkontoren. Valutarisken kan därför inte påverka sparbankens ställning eller resultat.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från en aktie varierar på grund av förändringar i marknadspriser (oavsett om förändringarna orsakas av faktorer relaterade specifikt till det aktien eller dess emittent, eller faktorer som påverkar alla liknande finansiella instrument som handlas med på marknaden).

Sparbanken är inte utsatt för någon aktiekursrisk till följd av innehavet i Swedbank AB.

Operativa risker

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll, bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

De operativa riskerna motverkas genom intern kontroll. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process i sparbanken, som bl a omfattar

- kravet på att det skall finnas ändamålsenliga rutiner och instruktioner,
- klart definierad ansvars- och arbetsfördelning för medarbetarna,
- IT-stöd i form av ekonomi-, kredit och inlåningssystem med inbyggda maskinella avstämningar och kontroller,
- behörighetssystem,
- interna informations- och rapporteringssystem för att bl a tillgodose ledningens krav på information om exempelvis sparbankens riskexponering, samt
- informationssäkerhet och fysisk säkerhet för att skydda sparbankens och kundernas tillgångar.

Not 4 Räntenetto

<i>Tkr</i>	2016	2015
Ränteintäkter		
Utlåning till kreditinstitut	5	70
Utlåning till allmänheten	79 339	83 819
Räntebärande värdepapper	6 101	8 568
Övriga	-	7
Summa	85 445	92 464
Varav: ränteintäkt från finansiella poster ej värderade till verkligt värde via RR	85 283	91 617
ränteintäkt från osäkra fordringar	414	430
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	-647	-76
Inlåning från allmänheten	-9 620	-12 326
varav kostnad för insättningsgaranti	-4 243	-3 979
Efterställda skulder	-2 998	-3 156
Övriga	-535	-2 162
Summa	-13 800	-17 720
Summa räntenetto	71 645	74 744
	2016	2015
Räntemarginal (Totala ränteintäkter i % av medelomslutning (MO) minus totala räntekostnader i % av MO exkl. genomsnittligt eget kapital och obeskattade reserver)	1,40	1,57
Placeringsmarginal (Räntenetto i % av MO)	1,43	1,61
Medelränta utlåningen	2,34	2,49
Medelränta inlåningen (Inkl. kostnad för insättningsgarantin)	0,12	0,20

Not 5 Erhållna utdelningar

<i>Tkr</i>	2016	2015
Swedbank AB	11	11
Sparbankernas Försäkrings AB	37	73
Summa	48	84

Not 6 Provisionsintäkter

<i>Tkr</i>	2016	2015
Betalningsförmedlingsprovisioner	6 890	6 474
Utlåningsprovisioner	22 205	16 565
Inlåningsprovisioner	8 328	9 517
Provisioner avseende utställda finansiella garantier	89	96
Värdepappersprovisioner	11 667	14 090
Övriga provisioner	4 217	902
Summa	53 396	47 644

Not 7 Provisionskostnader

<i>Tkr</i>	2016	2015
Betalningsförmedlingsprovisioner	-4 800	-4 598
Värdepappersprovisioner	-1 874	-2 173
Övriga provisioner	-883	-1 043
Summa	-7 557	-7 814

Not 8 Nettoresultat av finansiella transaktioner

<i>Tkr</i>	2016	2015
Aktier/andelar	-3 500	-1 020
Räntebärande värdepapper	6 698	230
Andra finansiella instrument		
Valutakursförändringar	1 660	1 450
Summa	4 858	660
Nettovinst uppdelat per värderingskategori	2016	2015
Övriga finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen	-3 307	-1 015
Realisationsresultat från finansiella tillgångar som kan säljas	6 505	225
Valutakursförändringar	1 660	1 450
Summa	4 858	660
Nettovinst eller förlust på finansiella tillgångar som kan säljas som redovisats i övrigt totalresultat.	2 779	-5 586

Not 9 Övriga rörelseintäkter

Tkr	2016	2015
Intäkter från rörelsefastigheter	177	153
Övriga rörelseintäkter	321	447
Summa	498	600

Not 10 Allmänna administrationskostnader

Tkr	2016	2015
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-23 421	-23 162
Sociala avgifter	-8 895	-8 695
Kostnad för pensionspremier	-4 348	-5 945
Avsättning till vinstandelsstiftelse, inkl. löneskatt	-1 480	-1 493
Övriga personalkostnader	-1 305	-2 781
Summa personalkostnader	-39 449	-42 076
Övriga administrationskostnader		
Hyror och andra lokalkostnader	-2 294	-2 221
IT-kostnader	-12 919	-11 341
Konsulttjänster	-2 051	-1 622
Revision	-905	-1 236
Porto och telefon	-2 687	-2 613
Fastighetskostnader	-960	-835
Övriga	-3 081	-3 028
Summa övriga administrationskostnader	-24 897	-22 896
Summa	-64 346	-64 972

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Tkr	2016		2015	
	Ledande befattningshavare	Övriga anställda	Ledande befattningshavare	Övriga anställda
Löner	2 451	20 970	2 465	20 697
Sociala kostnader	930	7 968	870	7 825
Summa	3 381	28 938	3 335	28 522

Av sparbankens pensionskostnader på 4 348 (5 945) tkr avser 1 094 (870) tkr sparbankens ledande befattningshavare (3 (2) personer).

Ledande befattningshavares ersättningar

Berednings- och beslutsprocess

Ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör beslutas av styrelsen.

Lön och arvoden

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår fast arvode och sammanträdesarvode enligt sparbanksstämans beslut.

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning, övriga förmåner samt pension. Ersättning till verkställande direktören för 2016 har beslutats av styrelsen.

Arvode till valberedningen har utgått med 19 tkr (186 tkr). Valberedningen består av 5 ledamöter och är utsedda av huvudmännen.

Löner och ersättningar till ledande befattningshavare

2016

Tkr	Grundlön / styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Vinstandelsstiftelse	Övriga ersättningar	Summa
Styrelsens ordförande Daniel Jonasson	150	200					350
Göran Andersson	75	139					214
Claes Börje Olsson	17	88					105
Camilla Lindblom Fors	50	125					175
Astrid Olsson	50	124					174
Hans-Olov Blom	50	117					167
Sven-Bertil Nilsson	50	117					167
Åke Carlsson	34	117					151
VD Magnus Olsson	1 714	–	115	575	26		2 430
vVD Leif Törmros (t.o.m 2016-11-30)	736	–	47	372	24		1 179
vVD Stefan Fritz	736	–	52	148	26		962
Personalrepresentanter	1 101	–	47	174	52		1 374
Summa	4 763	1 027	261	1 269	128	–	7 448

Löner och ersättningar till ledande befattningshavare

2015

Tkr	Grundlön / styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Vinstandelsstiftelse	Övriga ersättningar	Summa
Styrelsens ordförande Daniel Jonasson	100	110					210
Göran Andersson	45	68					113
Claes Börje Olsson	35	42					77
Irene Örtengren	11	14					25
Camilla Lindblom Fors	35	56					91
Astrid Olsson	35	56					91
Hans-Olov Blom	35	33					68
Sven-Bertil Nilsson	35	60					95
VD Magnus Olsson	1 654	–	134	538	26		2 352
vVD Leif Törmros	811	–	57	332	26		1 226
Personalrepresentanter	1 003	–	66	160	52		1 281
Summa	3 799	439	257	1 030	104	–	5 629

Avsättning till vinstandelsstiftelse sker på samma villkor för bankledning som för övriga medarbetare. grundande. Övriga förmåner avser tjänstebil, ränteförmån, bostadsförmån, parkeringsförmån och städförmån.

Pensioner

VD har, utöver ordinarie pensionsavtal med SPK, 10% av lönen avsatt i en pensionsförsäkring.

Avgångsvederlag

VD har lön under uppsägningstid i 12 månader.

Lån till ledande befattningshavare

<i>Tkr</i>	2016	2015
Verkställande direktör och vice verkställande direktör (ställföreträdande för verkställande direktör)	2 800	3 125
Styrelseledamöter och styrelsesuppleanter	10 765	8 492
Summa	13 565	11 617

Samtliga lån avser lån med fullgod pantsäkerhet eller borgen bortsett från 1 (0,1) Mkr i krediter utan säkerhet, till ett beviljat belopp av 1 (0,3) Mkr. Lånevillkoren överensstämmer med dem som normalt tillämpas vid kreditgivning till allmänheten eller till övrig personal.

Offentliggörande av uppgifter om ersättning

Upplysningar om ersättningar som ska lämnas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2011:1 5 kap. lämnas på företagets hemsida, www.dalsbank.se.

Medelantalet anställda

	2016	2015
Sparbanken		
- varav kvinnor	35	33
- varav män	14	16
Totalt	49	49

Könsfördelning i ledningen

Styrelsen		
Antal kvinnor	4	4
Antal män	6	5
Övriga ledande befattningshavare inkl verkställande direktören		
Antal kvinnor	–	–
Antal män	2	2

Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2016	2015
Acrevi Revision		
Revisionsuppdrag	–	95
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB		
Revisionsuppdrag	418	411
Revisionsgruppen i Borås AB		
Revisionsuppdrag	41	–

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på sparbankens revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 11 Övriga rörelsekostnader

<i>Tkr</i>	2016	2015
Avgifter till centrala organisationer	-1 401	-1 369
Försäkringskostnader	-786	-788
Säkerhetskostnader	-589	-559
Marknadsföringskostnader	-1 417	-1 407
Övriga rörelsekostnader	-84	-117
Summa	-4 277	-4 240

Not 12 Kreditförluster, netto

<i>Tkr</i>	2016	2015
Specifik nedskrivning för individuellt värderade lånefordringar		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster (-)	-8 572	-5 019
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster (+)	2 030	2 070
Årets nedskrivning för kreditförluster (-)	-1 890	-5 190
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster (+)	367	525
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster (+)	4 770	590
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-3 295	-7 024

Not 13 Skatter

Redovisat i resultaträkningen

<i>Tkr</i>	2016	2015
Aktuell skattekostnad		
Årets skattekostnad	-11 403	-8 656
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-341	—
	<u>-11 744</u>	<u>-8 656</u>
Uppskjuten skatteintäkt	51	48
	<u>51</u>	<u>48</u>
Totalt redovisad skattekostnad	<u>-11 693</u>	<u>-8 608</u>

Avstämning av effektiv skatt

<i>Tkr</i>	2016	2015
Resultat före skatt	49 349	37 683
Skatt enligt gällande skattesats 22,0%	-10 857	-8 290
Ej avdragsgilla kostnader	-940	-390
Ej skattepliktiga intäkter	394	24
Förändring uppskjuten skatt	51	48
Skatt hänförlig till tidigare år	-341	—
Redovisad effektiv skatt	<u>-11 693</u>	<u>-8 608</u>

Not 14 Belåningsbara statsskuldsoförbindelser m m

<i>Tkr</i>	2016-12-31		2015-12-31	
	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde	värde
Belåningsbara statsskuldsoförbindelser m m				
Svenska staten				
Svenska kommuner	614 107	614 107	357 846	357 846
Utländska stater	50 200	50 200	50 002	50 002
Summa	<u>664 307</u>	<u>664 307</u>	<u>407 848</u>	<u>407 848</u>
Positiv skillnad till följd av att bokförda värden överstiger nominella värden		4 233		3 689
Negativ skillnad till följd av att bokförda värden understiger nominella värden		-1 926		-713
Summa		<u>2 307</u>		<u>2 976</u>

Not 15 Utlåning till kreditinstitut

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Swedbank		
Svensk valuta	322 826	620 452
Utländsk valuta	6 823	13 338
Övriga	47 926	47 926
Summa	<u>377 575</u>	<u>681 716</u>

Not 16 Utlåning till allmänheten

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Utestående fordringar, brutto		
Svensk valuta	3 177 625	3 077 181
Summa	<u>3 177 625</u>	<u>3 077 181</u>
Varav: osäkra	9 567	16 388
Individuell nedskrivning (specifikaiton se nedan)	3 560	8 470
Redovisat värde, netto	<u>3 174 065</u>	<u>3 068 711</u>
		Individuellt värderade lånefordringar
Förändring av nedskrivningar, tkr		<u>8 470</u>
Ingående balans 1 januari 2016		<u>1 890</u>
Årets nedskrivning för kreditförluster		-6 800
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster		3 560
Utgående balans 31 december 2016		<u>3 560</u>

Not 17 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Tkr	2016-12-31		2015-12-31	
	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde
Emitterade av andra låntagare				
Svenska bostadsinstitut	352 289	352 289	451 526	451 526
Icke finansiella företag	217 413	217 413	189 440	189 440
Utländska emittenter	30 139	30 139	24 653	24 653
Summa emitterade av andra låntagare	599 841	599 841	665 619	665 619
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	599 841	599 841	665 619	665 619
varav:				
Noterade papper på börs		599 841		665 619
Positiv skillnad till följd av att bokförda värden överstiger nominella värden		4 303		3 818
Negativ skillnad till följd av att bokförda värden understiger nominella värden		-462		-1 199

Not 18 Aktier och andelar

Tkr	2016-12-31		2015-12-31	
	Antal	Börsvärde	Redovisat värde	
Övriga		6 841		12 391
Summa aktier och andelar		6 841		12 391
varav:				
Noterade värdepapper på börs		220		187
Onoterade värdepapper		6 621		12 204
Företag				
Aktier				
Swedbank AB	1 000	220		220
Sparbankernas Försäkrings AB	1 118	–		1 139
Credit Suisse	100			3 225
Ekoväst Invest AB	6 666			2 257
Summa	8 884	220		6 841

Not 19 Materiella anläggningstillgångar

Tkr	Inventarier	Byggnader och mark		Totalt
Anskaffningsvärde				
Ingående balans 1 januari 2015	20 701	26 548		47 249
Förvärv	654	344		998
Avyttringar		-201		-201
Utgående balans 31 december 2015	21 355	26 691		48 046
Ingående balans 1 januari 2016	21 355	26 691		48 046
Förvärv	930			930
Avyttringar				–
Utgående balans 31 december 2016	22 285	26 691		48 976
Avskrivningar				
Ingående balans 1 januari 2015	-17 166	-7 100		-24 266
Årets avskrivningar	-1 506	-493		-1 999
Avyttringar				–
Utgående balans 31 december 2015	-18 672	-7 593		-26 265
Ingående balans 1 januari 2016	-18 672	-7 593		-26 265
Årets avskrivningar	-1 122	-499		-1 621
Avyttringar och utrangeringar				–
Utgående balans 31 december 2016	-19 794	-8 092		-27 886
Redovisade värden				
Per 2015-01-01	3 535	19 448		22 983
Per 2015-12-31	2 683	19 098		21 781
Per 2016-01-01	2 683	19 098		21 781
Per 2016-12-31	2 491	18 599		21 090

Not 20 Övriga tillgångar

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Uppskjuten skattefordran	196	385
Skattekonto	250 145	144
Övriga tillgångar	2 330	2 474
Summa	252 671	3 003

Not 21 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Förutbetalda kostnader	499	648
Upplupna ränteintäkter	4 557	4 792
Upplupna provisionsintäkter	14 495	10 533
Summa	19 551	15 973

Not 22 Skulder till kreditinstitut

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Swedbank AB		
Svensk valuta	4	3
Summa	4	3

Not 23 Inlåning från allmänheten

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Allmänheten		
Svensk valuta	4 596 543	4 385 606
Utländsk valuta	6 686	13 236
Summa	4 603 229	4 398 842

Inlåningen per kategori av kunder

Offentlig sektor	186 235	250 076
Företagssektor	615 927	550 503
Hushållssektor	3 596 329	3 378 646
Varav: enskilda företagare	1 241 250	1 155 568
Övriga	204 738	219 617
Summa	4 603 229	4 398 842

Not 24 Övriga skulder

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Pensionsavgång	1 037	2 258
Leverantörsskulder	497	571
Egen skatteskuld	2 649	1 420
Preliminärskatt räntor	518	722
Anställdas källskattemedel	623	643
Avräkningskonto utlägg pantbrev	1 443	1 878
Övriga skulder	2 043	2 197
Summa	8 810	9 689

Not 25 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Upplupna räntekostnader	1 733	3 545
Övriga upplupna kostnader	7 147	8 545
Förutbetalda intäkter	126	115
Summa	9 006	12 205

Not 26 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Nettoskuld

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Avsättning för pensionsförsäkring VD, inklusive löneskatt	889	656
varav löneskatt	174	128
Summa avsättning för pension	889	656

Kostnader för avgiftsbestämda planer (SPK)¹

¹Häri ingår 989 tkr (833 tkr) avseende löneskatt.

2016	2015
5 065	4 268

Not 27 Övriga avsättningar

<i>Tkr</i>	2016	2015
Uppskjuten skatt orealiserad vinst AFS	–	317
Totalt	–	317

Not 28 Efterställda skulder

	Valuta	Nom	Räntesats	Förfallodag	2016	2015
Förlagslån 1	SEK	45 000	6,48%	2019-04-08	45 000	45 000
Summa		45 000			45 000	45 000

varav:

Förlagslånen är efterställda sparbankens övriga skulder, vilket innebär att de medför rätt till betalning först efter det att övriga fordringsägare erhållit återbetalning.

Not 29 Eget kapital

För specifikation av förändringar i eget kapital se rapport över förändring i eget kapital.

Avstämning av Fond för verkligt värde, tkr

Ingående balans 1 januari 2016	1 381
Årets förändring på finansiella tillgångar som kan säljas	2 779
Utgående balans 31 december 2016	4 160

Förslag till disposition av Sparbankens vinst

Årets resultat enligt balansräkningen utgör, tkr	37 656
Styrelsen föreslår att detta belopp disponeras enligt följande:	
Anslag till allmännyttiga eller därmed jämföriga ändamål, tkr	800
Överföring till reservfonden, tkr	36 856

Not 30 Ställda säkerheter

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
I form av ställda säkerheter för egna skulder och avsättningar		
Tillgångar som är direkt pantsatta för sparbankens skulder (avser pensioner)	715	528
Summa ställda säkerheter	715	528

Not 31 Eventualförpliktelser

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
<i>Nominella belopp</i>		
Garantier		
Garantiförbindelser - krediter	20 644	20 644
Garantiförbindelser - övriga	7 621	8 495
Övriga eventualförpliktelser	37 155	59 768
Summa	65 420	88 907

Not 32 Åtaganden

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
<i>Nominella belopp</i>		
Övriga åtaganden		
Valutaterminer	8 527	7 760
Kreditlöften	40 125	8 878
Outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	285 190	258 243
Övriga åtaganden	7 743	
Summa	341 585	274 881

Not 33 Närstående

Närståenderelationer

Sparbanken har närståenderelation med bankens styrelsemedlemmar.

Sammanställning över närståendetransaktioner

<i>Tkr</i>	År	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december	Erhållen ränta	Betald ränta
Till Sparbanken närstående personer	2016	21 934	14 508	436	3
	2015	18 952	16 609	519	23

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning

Vad gäller lön och andra ersättningar samt pensioner till nyckelpersoner i ledande ställning, se not 10

Not 34 Finansiella tillgångar och skulder

2016

Tkr	Initialt	Låne	Finansiella	Övriga	Summa	Nivå	Nivå	Nivå	Verkligt
	identifierade		tillgångar						
	till	och kund-	som kan		värde				
	verkligt	fordringar	säljas	skulder					
	värde								värde
Kassa			6 779		6 779				
Belåningsbara statskuldförbindelser			664 307		664 307	664 307			664 307
Utlåning till kreditinstitut			377 575		377 575				
Utlåning till allmänheten		3 174 065			3 174 065				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	27 335		572 506		599 841	599 841			599 841
Aktier och andelar			6 841		6 841	220		6 621	6 841
Upplupna intäkter			14 494		14 494				
Övriga finansiella tillgångar			252 671		252 671				
Summa	27 335	3 174 065	1 895 173	-	5 096 573	1 264 368		6 621	1 270 989
Skulder till kreditinstitut				4	4				
Inlåning från allmänheten				4 603 229	4 603 229				
Övriga skulder				8 810	8 810				
Upplupna kostnader				5 581	5 581				
Efterställda skulder				45 000	45 000				
Summa				4 662 624	4 662 624				

2015

Tkr	Initialt	Låne	Finansiella	Övriga	Summa	Nivå	Nivå	Nivå	Verkligt
	identifierade		tillgångar						
	till	och kund-	som kan		värde				
	verkligt	fordringar	säljas	skulder					
	värde								värde
Kassa			5 918		5 918				
Belåningsbara statskuldförbindelser			407 848		407 848	407 848			407 848
Utlåning till kreditinstitut			681 716		681 716				
Utlåning till allmänheten		3 068 711	-		3 068 711				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 870		640 749		665 619	665 619			665 619
Aktier och andelar			12 391		12 391	187		12 204	12 391
Upplupna intäkter			15 973		15 973				
Övriga finansiella tillgångar			3 003		3 003				
Summa	24 870	3 068 711	1 767 598	-	4 861 179	1 085 858			1 085 671
Skulder till kreditinstitut				3	3				
Inlåning från allmänheten				4 398 843	4 398 843				
Övriga skulder				10 662	10 662				
Upplupna kostnader				12 205	12 205				
Efterställda skulder				45 000	45 000				
Summa				4 466 710	4 466 710				

Vissa upplysningar om finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig sparbanken av andra värderingstekniker. Banken använder observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att banken gör bedömningar beroende på likviditet, koncentrationer, osäkerheter beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument.

Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en verkligt värde hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken enligt följande:

Nivå 1:	enligt priser noterade på en aktiv marknad för identiska instrument
Nivå 2:	utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Denna kategori inkluderar instrument som värderas baserat på noterade priser på aktiva marknader för liknande instrument, noterade priser för identiska eller liknande instrument som handlas på marknader som inte är aktiva, eller andra värderingstekniker där all väsentlig indata är direkt och indirekt observerbar på marknaden.
Nivå 3:	utifrån indata som inte är observerbara på marknaden. Denna kategori inkluderar alla instrument där värderingstekniken innefattar indata som inte baseras på observerbar data och där den har en väsentlig påverkan på värderingen.

Ytterligare information om antaganden som gjorts vid värdering till verkligt värde liksom kvantitativa upplysningar om värderingar till verkligt värde och känsligheter framgår nedan. I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Avstämning av verkliga värden i nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbar indata (nivå 3).

<i>Tkr</i>	Aktier och andelar
Ingående balans 2015-01-01	12 519
Totalt redovisade vinster och förluster:	
redovisat i årets resultat	-1 031
redovisat i övrigt totalresultat	
Anskaffningsvärde förvärv	941
Försäljningslikvid försäljning	-225
Överföring från nivå 3	
Överföring till nivå 3	
Utgående balans 2015-12-31	12 204
Ingående balans 2016-01-01	12 204
Totalt redovisade vinster och förluster:	
- redovisat i årets resultat	-3 500
- redovisat i övrigt totalresultat	
Anskaffningsvärde förvärv	8
Försäljningslikvid försäljning	-2 091
Överföring från nivå 3	
Överföring till nivå 3	
Utgående balans 2016-12-31	6 621

Värdering till verkligt värde - Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrument som redovisas i tabellerna ovan.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs. Instrument som är noterade på en aktiv marknad återfinns i balansposterna Aktier och andelar samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Innehavet i Sparbankernas Försäkrings AB redovisas till anskaffningsvärde då ett tillförlitligt verkligt värde ej kan fastställas.

Verkligt värde på lånefordringar har beräknats med en diskontering av förväntade framtida kassaflöden där diskonteringsräntan har satts till den aktuella utlåningsränta som tillämpas.

För kundfordringar och leverantörsskulder med en kvarvarande livslängd på mindre än sex månader anses det redovisade värdet reflektera verkligt värde. Kund- och leverantörsskulder med en livslängd överstigande sex månader diskonteras i samband med att verkligt värde fastställs.

Verkligt värde på ut- och inlåning har beräknats med en diskontering av förväntade framtida kassaflöden där diskonteringsräntan har satts till den aktuella ut- eller inlåningsränta som tillämpas. Verkligt värde på en skuld som är inlösenbar på anfordran tas emellertid inte upp till ett lägre belopp än det belopp som ska erläggas vid anfordran, diskonteras från det första datum när betalningen av detta belopp skulle kunna krävas.

Not 35 Specifikation till kassaflödesanalys

Likvida medel

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Kassa	6 779	5 918
Kortfristiga placeringar, jämställda med likvida medel	377 575	681 716
Summa	384 354	687 634

Betalda räntor och erhållen utdelning som ingår i kassaflödet från den löpande verksamheten

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
Erhållen utdelning	48	84
Erhållen ränta	82 558	90 033

Not 36 Händelser efter balansdagen

Inget av väsentlig betydelse har inträffat.

Not 37 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga bedömningar vid tillämpning av sparbankens redovisningsprinciper

Viktiga bedömningar vid tillämpning av sparbankens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Sparbankens redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier:

Finansiella tillgångar och skulder som sparbanken initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Nedskrivningar för kreditförluster

Nedskrivning för kreditförluster sker normalt utifrån en individuell bedömning och baseras på ledningens bästa uppskattning av nuvärdet av kassaflöden som förväntas erhållas. Vid uppskattning av dessa kassaflöden görs en bedömning av motpartens finansiella situation och realisationsvärdet på varje underliggande säkerhet. Varje osäker fordran bedöms på dess meriter och strategin med avseende på uppskattade kassaflöden som bedöms på återvinningsbara godkänns av den oberoende riskkontrollen.

Not 38 Kapitaltäckning

Kapital

Fastställande av Dalslands Sparbanks (562500-5243) lagstadgade kapitalkrav regleras från och med 2014 i Förordning (EU) 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersbolag (CRR). Kompletterande regler har införts i svensk lag genom föreskrifterna FFFS 2008:25 samt FFFS 2014:12. Upplysningar avseende periodisk information lämnas i enlighet med tillsynsförordningen, Finansinspektionens föreskrifter om tillsynskrav och kapitalbuffertar och Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1423/2013.

Sparbankens kapital består av eget kapital.

Reglerna om kapitaltäckning bidrar till att stärka sparbankens motståndskraft mot finansiella förluster och därigenom skydda sparbankens kunder. Reglerna innebär att sparbankens kapitalbas med marginal ska täcka dels de föreskrivna minimikapitalkraven, vilket omfattar kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker och dessutom skall omfatta beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten i enlighet med sparbankens interna utvärdering av kapital och risker.

Sparbanken har en fastställd utvärdering av kapitalbehovet baserad på

- sparbankens riskprofil,
- identifierade risker med avseende på sannolikhet och ekonomisk påverkan,
- sk stresstester och scenarioanalyser,
- förväntad utlåningsexpansion och finansieringsmöjligheter, samt
- ny lagstiftning, konkurrenternas ageranden och andra omvärldsförändringar.

Översynen av kapitalbehovet är en integrerad del av arbetet med sparbankens årliga verksamhetsplan. Behovet följs upp och en årlig översyn görs för att säkerställa att riskerna är korrekt beaktade och avspeglar sparbankens verkliga riskprofil och kapitalbehov.

Varje ändring/komplettering i av styrelsen fastställda policy/strategidokument ska i likhet med viktigare kreditbeslut och investeringar alltid relateras till sparbankens aktuella och framtida kapitalbehov.

Information om sparbankens riskhantering lämnas i not 3.

Sparbanken har valt att i denna årsredovisning endast lämna de upplysningar som krävs om kapitalbas och kapitalkrav enligt 6 kap. 4 § i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25). Övriga upplysningar om kapitaltäckning lämnas på sparbankens hemsida www.dalsbank.se.

Det finns inga pågående eller förutsedda materiella eller rättsliga hinder för en snabb överföring av medel ur kapitalbasen.

Sparbanken uppfyller dels det lagstadgade kravet på kapitaltäckning, dels det internt bedömda kapitalbehovet.

Nedan redovisas kapitalbas, kapitalkrav m m enligt gällande regelverk.

Kapitalbas

<i>Tkr</i>	2016-12-31	2015-12-31
<i>Kärnprimärkapital: instrument och reserver</i>		
Reservfond	413 966	385 792
Fond för verkligt värde	4 160	1 381
Verifierat resultat efter avdrag för föreslagen vinstdisposition och förutsägbara kostnader	36 856	28 175
Kärnprimärkapital	454 982	415 348
Summa Primärkapital	454 982	415 348
<i>Supplementärkapital: Instrument och avsättningar</i>		
Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	18 000	27 000
Supplementärt kapital	18 000	27 000
Kapitalbas	472 982	442 348

Kapitalrelationer, buffertar m.m.

Summa riskvägt exponeringsbelopp	2 714 308	2 755 329
Kärnprimärkapitalrelation *	16,76%	15,07%
Primärkapitalrelation	16,76%	15,07%
Kapitaltäckningsgrad	17,43%	16,05%
Buffertkrav	4,00%	3,50%
varav kapitalkonserveringsbuffert	2,50%	2,50%
varav kontracyklisk buffert	1,50%	1,00%
Kärnprimärkapital tillgängligt att använda som buffert	9,43%	8,05%

Kapitalkrav och riskvägt exponeringsbelopp

	2016		2015	
	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp
<i>Kreditrisk enligt schablonmetoden</i>				
Exponeringar mot institut	6 043	75 533	10 911	136 392
Exponeringar mot företag	99 000	1 237 503	96 211	1 202 641
Exponeringar mot hushåll	71 239	890 492	72 616	907 694
Säkrade genom panträtt i fast egendom	16 587	207 336	14 202	177 522
Fallerade exponeringar	558	6 973	866	10 828
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	2 818	35 229	3 612	45 153
Aktieexponeringar	547	6 841	991	12 391
Övriga poster	3 253	40 660	3 638	45 473
Summa för exponeringar som redovisas enligt schablonmetoden	200 045	2 500 567	203 047	2 538 094
<i>Operativ risk</i>				
Operativ risk enligt basmetoden	17 097	213 716	17 373	217 160
Summa exponeringsbelopp för operativ risk	17 097	213 716	17 373	217 160
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk enligt schablonmetoden	2	25	6	75
Summa riskvägt exponeringsbelopp och kapitalkrav	217 144	2 714 308	220 426	2 755 329

Not 39 Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Sparbanken har ett omfattande samarbete med Swedbank AB. Detta samarbete regleras i ett samarbetsavtal so för närvarande gäller till och med 2020-06-30.

Avtalet omfattar bl a förmedling av hypoteksutlåning till Swedbank Hypotek och förmedling av fond och försäkringsparande till Robur Fond och Försäkring.

Dalslands Sparbank har per 2016-12-31 förmedlat hypoteksutlåning till Swedbank Hypotek till en volym på 2 508 042 tkr.

För detta har banken erhållit en provisionsersättning för 2016 på 19 267 tkr, som redovisas som utlåningsprovisioner. Om kreditförluster uppstår förmedlad kreditstock avräknas dessa från utbetalade provisioner upp till ett maximalt belopp om innevarande provisioner.

Till Robur Fond och försäkring har banken förmedlat fondsparande på 2 029 260 tkr och försäkringsparande på 657 811 tkr.

För detta har banken erhållit provisionsersättning för 2016 på 9 428 tkr respektive 3 162 tkr, som redovisas som värdepappersprovision respektive inlåningsprovision. Provisionen för både fond och försäkring beräknas utifrån utestående marknadsvärde dag för dag.

Styrelsens försäkran och Årsredovisningens påtecknande

Härmed försäkras att, så vitt vi känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för sparbank. De lämnade uppgifterna stämmer med de faktiska förhållandena i verksamheten och ingenting av väsentlig betydelse har utelämnats som skulle kunna påverka den bild av sparbanken som skapats av årsredovisningen.

Årsredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 16 mars 2017. Sparbankens resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 21 april 2017.

Mellerud den 16 mars 2017

Daniel Jonasson
Ordförande

Göran Andersson
v. ordförande

Camilla Lindblom Fors

Astrid Olsson

Hans-Olov Blom

Sven-Bertil Nilsson

Åke Carlsson

Magnus Olsson
verkst. direktör

Birgitta Hedlund
personalrepresentant

Christina Nordwall
personalrepresentant

Revisionsberättelse har avgivits den 20 mars 2017.

Kalle Wrane
Aukt. revisor

Revisionsberättelse

Till Sparbanksstämman i Dalslands Sparbank

Org.nr 562500-5243

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Dalslands Sparbank för räkenskapsåret 2016.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bankens finansiella ställning per den 2016-12-31 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för banken.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till banken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen för räkenskapsåret 2016 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad 2016-03-18 med omodifierade uttalanden i *Rapport om årsredovisningen*.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bankens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera banken, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen

kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bankens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bankens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Dalslands Sparbank för räkenskapsåret 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att Sparbanksstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till banken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bankens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bankens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bankens organisation och förvaltningen av bankens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bankens ekonomiska situation och att tillse att bankens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bankens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bankens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot banken, eller

- på något annat sätt handlat i strid med sparbankslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller sparbankens reglemente.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bankens vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med Sparbankslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot banken, eller att ett förslag till dispositioner av bankens vinst eller förlust inte är förenligt med Sparbankslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bankens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bankens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med Sparbankslagen.

Mellerud den 20 mars 2017

Kalle Wrane
auktoriseraad revisor

Företagsstyrning

Sparbank som associationsform kännetecknas av att verksamheten bedrivs utan enskilt vinstintresse. Sparbanken har inga ägare, vilket kommer till uttryck i sparbankslagen som anger att ändamålet för sparbankens verksamhet är ”att, utan rätt för dess stiftare eller andra att få ta del av den vinst som kan uppkomma i rörelsen, främja sparsamhet genom att driva bankverksamhet i enlighet med bestämmelserna i sparbankslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse.”

För sparbanker föreligger ingen skyldighet att tillämpa den svenska koden för bolagsstyrning. Med hänsyn till sparbankens karaktär av publikt företag och med en verksamhet som i stor utsträckning bygger på förtroende har utformningen av sparbankens rutiner för styrning och kontroll av verksamheten skett med koden som förebild i tillämpliga delar.

Tillsättning av huvudmän, styrelse, revisorer och verkställande direktör

Som representanter för insättarna har sparbanken 32 huvudmän. Av dessa väljs 5 av Melleruds kommun, 5 av Bengtsfors kommun, 3 av Dals-Eds kommun och 3 av Färgelandas kommun. Återstoden, 16 huvudmän, väljs av huvudmännen.

Uppgifter om de personer som valts till huvudmän i sparbanken och om mandattider för dessa återfinns på sidan 39.

Sparbanksstämman beslutar om tillsättning av styrelse och revisor för sparbanken med ledning av förslag som sparbankens valberedning tagit fram. Valberedningen är sparbanksstämmans organ för beredning av stämmans beslut i tillsättningsfrågor. Valberedningen utgörs av ordförande Ulla-Britt Abrahamsson och ledamöterna Reine Dahlman, Mellerud, Per Jonsson, Bengtsfors, Joakim Gustavsson, Dals-Ed och Carl-Olov Olsson, Färgelanda. Det är valberedningens uppgift att komma med förslag till ledamöter i styrelsen samt förslag till arvode uppdelat mellan ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter.

Det ankommer på styrelsen att välja styrelseordförande om inte annat beslutas av sparbanksstämman. Likaså utser styrelsen verkställande direktör som under styrelsens intresse ska leda verksamheten i sparbanken.

Styrelsens sammansättning och arbete

Sparbankens styrelse, som utses vid sparbanksstämma, består av 7 ledamöter plus VD. Därutöver ingår 2 personalrepresentanter. Av styrelsens ledamöter är 4 kvinnor.

Uppgifter om de personer som ingår i sparbankens styrelse och mandattider för dessa återfinns på sidan 40. Upplysningar om ersättningar, förmåner och pensionskostnader inklusive principerna härför avseende styrelsen, VD och ledande befattningshavare lämnas i not 10 till posten Allmänna administrationskostnader i resultaträkningen.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning samt kompletterande interna regler. Dessa reglerar bl.a. rollfördelningen mellan styrelseordföranden och verkställande direktören, frekvensen och formerna för styrelsens sammanträden, rapportering till styrelsen, delegering samt utvärdering av styrelsens och verkställande direktörens arbete.

Styrelsens ordförande har en särställning inom styrelsen med särskilt ansvar för att styrelsens arbete är väl organiserat och bedrivs effektivt samt för att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ser bl.a. till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete, samt att styrelsen årligen gör en utvärdering av sitt och VD:s arbete. Härutöver gör ordföranden en egen utvärdering genom samtal med övriga styrelseledamöter.

De ärenden som behandlas i styrelsen följer i huvudsak sparbankslagen och styrelsens arbetsordning med kompletterande interna regler. Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse styrelseordförande och VD, är att fastställa sparbankens strategi, verksamhetsplan och prognos inklusive kapitalbehov, följa den ekonomiska utvecklingen, fastställa års- och delårsbokslut, fastställa och ompröva det interna regelverket inklusive bankens policys för verksamheten, behandla kreditengagemang, samt som ett led i styrelsens ansvar för den interna kontrollen och riskhanteringen behandla rapporter härom.

Under 2016 har styrelsen sammanträtt vid 13 tillfällen. Vid styrelsesammanträdena har bl.a. behandlats års- och delårsbokslut, riskanalys, policys inom olika riskområden, verksamhetsplan, kapitalbehov, prognos för kommande år, delegeringsinstruktioner, större kreditengagemang, revisionsrapporter och verksamhetsrapporter. VD har varit sekreterare i styrelsen.

Internrevision

Internrevisionen arbetar på styrelsens uppdrag och granskar sparbankens interna styrning och kontroll. Dess granskning omfattar även att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med interna regler samt utvärderar sparbankens organisation och arbetsprocesser.

Sparbankens direktion

Direktionen fattar beslut i kreditfrågor i enlighet med i delegeringsinstruktion fastställda beslutsramar. Besluten ska protokollföras och rapporteras till styrelsen vid nästkommande möte. I utskottet ingår styrelsens ordförande, vice ordförande samt VD.

Utgående mandatperioder

Huvudmän i tur att avgå är:

Kjell Eriksson, Marie Therese Harfouche, Per Jonsson och Robert Olsson.

Styrelseledamöter i tur att avgå är:

Göran Andersson, Camilla Lindblom Fors och Hans-Olov Blom.

Huvudmän

I enlighet med bestämmelser som är intagna i sparbankslagen och i sparbankens reglemente finns som företrädare för insättare, i varje sparbank huvudmän som skall övervaka sparbankens förvaltning. I deras uppgift ingår också att utse styrelse för sparbanken.

Sparbankens styrelse består av 10 ordinarie ledamöter, inkl. personalrepresentanter.

Förteckning över sparbankens huvudmän och styrelseledamöter, utvisande deras mandatperioder, framgår av följande uppställning.

Sparbankens huvudmän

	Mandattid tom årssammantr.		Mandattid tom årssammantr.
Valda av Melleruds kommunfullmäktige:		Valda av huvudmännen:	
Dahlman, Reine, Åsensbruk	2019	Abrahamsson, Ulla-Britt, Mellerud	2018
Hagman, Thomas, Mellerud	2019	Amundsson, Björn, Färgelanda	2018
Levin, Anette, Åsensbruk	2019	Andersson, Anne, Mellerud	2019
Ljungdahl, Peter, Tormansbol, Mellerud	2019	Andersson, Asbjörn, Håverud	2019
Pärsson, Eva, Köpmannebro	2019	Andersson, Peter, Ed	2019
		Carling, Martin, Ed	2020
		Carmstedt, Monica, Hunnebyn, Dals-Rostock	2020
		Eriksson, Kjell, Ekholmen, Dals-Rostock	2017
		Gustavsson, Joakim, Ed	2018
		Harfouche, Marie Therese, Bengtsfors	2017
		Johansson, Agneta, Grinstad, Mellerud	2020
Valda av Bengtsfors kommunfullmäktige:		Jonsson, Per, Bengtsfors	2017
Augustsson, Stefan, Billingsfors	2019	Karlsson, Therese, Bengtsfors	2018
Johannesson, Inger, Billingsfors	2019	Olsson, Carl-Olov, Saxtorp, Högsäter	2020
Kruse, Mats, Bengtsfors	2019	Olsson, Robert, Mellerud	2017
Jonasson Hesselroth, Annette, Ödskölt	2019	Svensson, Robert, Näs, Mellerud	2019
Leander, Jan, Bengtsfors	2019		
Valda av Dals-Eds kommunfullmäktige:			
Johansson, Eva A, Ed	2019		
Nilsson, Andreas, Ed	2019		
Theolin, Elisabeth	2019		
Valda av Färgelanda kommunfullmäktige:			
Andersson, Tomas, Högsäter	2019		
Månsson, Rune, Stigen	2019		
Söderqvist, Leif, Bäckefors	2019		

Styrelseledamöter och revisorer

Sparbankens styrelse

Mandattid tom
årssammantr.

Ordinarie Ledamöter:

Jonasson, Daniel, Företagare, ordförande	2019
Andersson, Göran, Köpman vice ordförande	2017
Lindblom Fors, Camilla, Företagare	2017
Olsson, Astrid, Företagare	2019
Blom, Hans-Olov, Företagare	2017
Carlsson, Åke, Fastighetsmäklare	2018
Nilsson, Sven-Bertil, Företagare	2018
Olsson, Magnus, Bankdirektör	

Personalrepresentanter:

Hedlund, Birgitta, Banktjänsteman	2018
Nordwall, Christina, Banktjänsteman	2017

Sparbankens revisorer

Vald av huvudmännen t.o.m.

verksamhetsåret 2019:

Wrane, Kalle, Auktoriserad revisor, Borås

Suppleant vald av huvudmännen t.o.m.

verksamhetsåret 2016:

Fogelberg, Carl, Auktoriserad revisor, Malmö